

Türkiye-Avrupa Birliği İlişkilerinin Geleceğini Yeniden Düşünmek: Fransa'da Yükselen Popülist Radikal Sağ ve Türkiye'nin Avrupa Birliği Üyeliğine Bakışı

Fulya AKGÜL DURAKÇAY¹

Öz

Türkiye'nin Avrupa bütünleşmesinin başlangıcından beri Avrupa Birliği (AB) kurumları içinde yer almak istemesi kendisinin Avrupalı bir devlet olarak tanımlanma amacı ile ilişkilidir. Türkiye ile 2005 yılında tam üyelik için müzakerelere başlanmış olmasına rağmen, Türkiye'nin Avrupalılığı tartışılmaya devam etmektedir. Fransa, bu tartışmaların en yoğun gerçekleştiği üye ülkelerden biridir. Türkiye'nin AB üyelik sürecinde önemli bir role sahip Fransa'da popülist radikal sağ yükseliştir. Makalenin amacı, Türkiye'nin AB içindeki veya dışındaki geleceği için belirleyici unsurlardan biri olan Fransa'da Türkiye'nin AB üyeliğinin popülist radikal sağ tarafından nasıl tasvir edildiğini analiz etmektir. Çalışma, son dönemlerde seçim başarısını artırarak Fransa siyasetinin önemli bir aktörü hâline gelen Ulusal Cephe/Ulusal Birlik partisinin Marine Le Pen liderliğinde (2011-2022) Türkiye'nin AB üyeliğine yönelik söylemlerini ve tutumunu, popülizm ve dış politika çerçevesinde incelemektedir. Çalışmada, birincil kaynak olarak parti programları, seçim manifestoları, basın açıklamaları ve Twitter hesapları üzerinden sosyal medyadaki paylaşımlarından ve ikincil literatürden yararlanılmaktadır. Türkiye'nin AB üyeliğine iç içe geçen göç, İslam, Avrupa şüpheciliği ve egemenlik temaları üzerinden karşı çıkılarak Fransa ve Avrupa kimliğine bir tehdit olarak tasvir edildiği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Avrupa Birliği, Fransa, Popülist Radikal Sağ Partiler, Dış Politika

Reconsidering the Future of Türkiye-European Union Relations: The Rise of Populist Radical Right in France and Its Position on Türkiye's European Union Membership

Abstract

Türkiye's desire to take part in the European Union (EU) institutions since the beginning of European integration is related to its purpose of being defined as a European state. Although Türkiye started negotiations for full membership in 2005, Türkiye's Europeanness continues to be discussed. France is an EU member where these discussions are intensely debated. Populist radical right is on the rise in France, who has a significant role in Türkiye's EU membership process. This article aims to analyse how Türkiye's EU membership is portrayed by the populist radical right in France, as a determinant for Türkiye's future in or outside the EU. This study analyses Marine Le Pen's (2011-2022) discourses and position of Türkiye's EU membership, as the party leader of the National Front/National Rally which has established itself as an important actor due to its recent electoral success, within the framework of populism and foreign policy. The study benefits from party programmes, election manifestos, press releases and Twitter posts of the party and the leader as primary sources, and secondary literature. The study finds that Türkiye's EU membership is opposed on the grounds of overlapping themes of migration, Islam, Euroscepticism and sovereignty, portrayed as a threat to French and European identity.

Key Words: Türkiye, European Union, France, Populist Radical Right Parties, Foreign Policy

Atf İçin / Please Cite As:

Akgül Durakçay, F. (2023). Türkiye-Avrupa Birliği ilişkilerinin geleceğini yeniden düşünmek: Fransa'da yükselen popülist radikal sağ ve Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliğine bakışı. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12(ÖS), 201-220. doi:10.33206/mjss.1349127

Geliş Tarihi / Received Date: 24.08.2023

Kabul Tarihi / Accepted Date: 29.09.2023

¹ Dr. – Dokuz Eylül Üniversitesi, İşleme Fakültesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü, fulya.akgul@deu.edu.tr

 ORCID: 0000-0003-0200-7911

Giriş

Türkiye, Cumhuriyet’in kuruluşundan itibaren modernleşme ve Avrupalılaşmaya dayalı bir kimlik inşa sürecine girmiştir. Türkiye’nin kendini Batılı olarak tanımlama arzusu dış politikasına da yansımış ve Batılı kimliği, Avrupa değerlerinin benimsenmesi ve kurumlarına üye olunması yoluyla meşrulaştırılmıştır (Müftüler Baç, 2001, ss. 65-67). İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra bu meşruiyet Türkiye’nin Avrupa Konseyi, NATO, Avrupa Ekonomik İşbirliği Teşkilatı ve Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı üyeliği ile pekiştirilmiştir. Türkiye’nin 1959 yılında Avrupa Ekonomik Topluluğu’na (AET) ortak üyelik başvurusunda bulunması, Türkiye’nin Soğuk Savaş ile birlikte artan stratejik önemi, Avrupa devletlerinden ekonomik yardım alma isteği, iş gücü potansiyelinin farkında olması ve Yunanistan’ın üyelik başvurusu ile ekonomik ve siyasi çıkarlarının çatışacak olmasının yanı sıra, Türkiye Cumhuriyeti’nin Batı yönlü dış politikasının sonucudur. Bu sebeple, 1963 yılında AET ile imzalanan ve taraflar arasında ortaklık kuran Ankara Anlaşması Türkiye’nin Avrupalılığının ve uluslararası sistemde bir Avrupa devleti olarak konumlandığının teyidi niteliğinde görülmüştür (Bozdağlıoğlu, 2008, s. 64). Türkiye Batılı kimliğinin yanı sıra, tarihsel geçmişi ve coğrafi konumu itibarıyla Müslüman ve Orta Doğulu kimlik unsurlarına da sahiptir. Ancak, Soğuk Savaş’ın keskin ideolojik bağlamında Türkiye’nin Batılı devletlerden kültürel ve dinsel farklılığı Batılılığın ölçütü olarak tartışılmamış; stratejik konumu ve askeri gücü Batılılığın belirleyicisi olmuştur (Özgöker ve Musaoğlu, 2013, s. 141).

Soğuk Savaş sonrası dönemde Türkiye’nin Avrupalı bir devlet olmasına yönelik meşruiyeti sorgulanmaya başlanmıştır. Bu durumda hem 1990’lı yıllardan itibaren Türkiye’nin içinde bulunduğu toplumsal yapının geçirdiği değişim ile siyasal İslam’ın yükselerek Müslüman kimliğinin ön plana çıkmaya başlayıp dış politikasına yansımaları (Bozdağlıoğlu, 2008, s. 63), hem de Avrupalılığın demokrasi ve insan haklarına bağlılık başta olmak üzere birtakım değerler ölçütünde tanımlanmaya başlaması etkili olmuştur (Müftüler Baç, 2001, s. 67). Ancak, Soğuk Savaş’ın sona ermesinden günümüze Türkiye’nin dış politikasının temel sütunlarını Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ve Avrupa olarak daha keskin sınırlarla ayrılan “Batı” ile ilişkileri oluşturmaktadır (Üstün, 2020, ss. 147-148). Bu hususta, Türkiye’nin 1987 yılında Avrupalı bir devlet olarak tam üyelik başvurusunda bulunmasından sonra ancak 1999 yılında Helsinki Zirvesi ile elde ettiği Avrupa Birliği (AB) adaylığı ile başlayan ve 2005 yılında müzakerelerin başlaması ile devam eden üyelik süreci, AB’nin koşulluluk ilkesi çerçevesinde yerine getirilmesini beklediği siyasi reformlar ve yasal değişiklikler aracılığıyla Türkiye’nin Avrupalılaşma ve demokratikleşme sürecine bir meşruiyet kazandırması anlamına gelmektedir (Balkır ve Soyaltın, 2018, s. 113).

Türkiye’nin Avrupalı bir devlet kimliğini meşrulaştırma arzusu, Avrupa’nın “kendi” tanımlamasının bütüncü bir unsuru olan “öteki” tanımından etkilenmektedir. Soğuk Savaş dönemi boyunca ötekisini “komünizm” ekseninde tanımlayan Avrupa’da kimi devletler ve siyasetçiler için “İslam” Soğuk Savaş sonrası döneminin yeni ötekisi ve güvenlik tehdidi olarak yeniden inşa edilmeye başlanmıştır (Akdemir, 2009, s. 3). 1980’li yıllarla birlikte göç ve güvenlik bağıntısını öne çıkarmaya başlayan AB üye ülkelerinde özellikle 11 Eylül terör saldırıları sonrasında göç ve sınırların güvenleştirilmesi artmıştır (Karamandiu, 2015, ss. 37-61). Bu hususta, Morozov ve Rumelili (2012) Türkiye’nin “Avrupalı” tanımında Avrupa’nın belirlediği normatif değerleri kabul etmiş bir devlet olmasının Avrupa’nın kendini çok kültürlü bir alan olarak tanımlamasına meydan okuduğunu dile getirmektedir. Ancak, Avrupa’nın siyasi anlamda çoğulculuk ve çeşitliliğe dayandırmak istediği Avrupa kimliğine karşı, Osmanlı İmparatorluğu döneminde büyük oranda Müslüman olan Türklerin Hristiyanlığa bir tehdit olarak görülmesi algısı ve söylemi bazı siyasi kesimlerce güncelliğini korumaktadır. Avrupa’nın kimliğini tanımlamada tarihsel karşıt kimlik unsuru olarak Türkler ve İslam çeşitli siyasi söylemlerde kendini göstermeye devam etmektedir. Örneğin, Türkiye ile katılım müzakerelerinin başlangıç tarihinin belirlenmesinin öncesinde AB Komiseri Frits Bolkestein’in sözlerine Türkiye’ye katılım müzakerelerinin başlaması için bir tarih verilmesi durumunda bunun “1683’te Viyana kapılarında Türklere karşı elde edilen zaferin boşa gideceği” ve bu sefer “Türklerin Brüksel kapılarının içinde karışıklık çıkaracağı” anlamına geleceği şeklinde yansımıştır (Karlsson, 2006, s. 62).

Günümüzde popülizm Avrupa siyasetinin belirleyici unsurlarından biri hâline gelmiştir. Özellikle popülist radikal sağ, birçok Batı Avrupa ülkesinde hem ulusal seçimlerde oy oranlarını artırmış, kimi ülkelerde iktidara gelebilmiş ya da muhalefet partisi olarak ulusal meclislere girebilmiş, hem de Avrupa Parlamentosu seçimlerinde Avrupa düzeyinde temsil olanağı elde etmiştir. Popülist radikal sağ partiler hem ulusal kimliklerin hem de Avrupalı üst kimliğinin tanımlanmasına dair farklılıkları gündeme getirmede oldukça başarılı olmuştur (Aknur ve Saylan, 2021). Bu hususta, Türkiye’nin AB üyeliğine din, kimlik ve kültür temellerinde farklılıkları sebebiyle karşı çıkışlar birçok AB üyesinde yüksek sesle dile getirilmektedir. AB’nin kurucu ve lokomotif ülkelerinden biri olan Fransa da bu durumun bir istisnası değildir. Fransa’da son

yıllardaki iktidarların hâlihazırda Türkiye'nin AB üyeliğine şüpheli ve karşıt tutumları düşünüldüğünde, 2017 ve 2022 cumhurbaşkanlığı seçimlerinde ikinci tura kalmayı başararak iktidara en büyük meydan okuyucu siyasi aday niteliğindeki Marine Le Pen ve partisi Ulusal Birlik'in (Rassemblement National – RN) -2018 yılındaki isim değişikliğine kadar Ulusal Cephe (Front National – FN)- Türkiye'nin AB üyelik sürecine yönelik tutumu oldukça önem teşkil etmektedir. 2017 ve 2022 cumhurbaşkanlığı seçim sonuçlarına bakıldığında (Ministère de l'Intérieur et des Outre-mer, t.y.) Marine Le Pen'in 2017 seçimlerinin ilk turunda %21,3 oy alarak ikinci tura kaldığı ve ikinci turda ise %33,9 oranında oy alarak seçimleri kaybettiği görülmektedir. 2022 seçimlerinde ise oylarını kayda değer bir oranda artırarak, ilk turda %23,15'e yükseldiği ve ikinci turda %41,45'e ulaşarak popülist radikal sağın Fransa siyasetindeki görünürlüğünü artırdığı görülmektedir. Ayrıca, Ulusal Birlik'in 2022 Ulusal Meclis seçimlerindeki başarısı, Verbeek ve Zaslove'un (2015) dikkat çektiği üzere mevcut hükümetin politikalarını etkileme ve kendi meselelerini gündem yapabilme potansiyelinin artması sebebiyle önemlidir. Parti, eski adıyla Ulusal Cephe olarak katıldığı 2017 seçimlerinde Meclis'te sekiz sandalye elde edebilmişken, 2022 seçimlerinde 89 sandalye kazanmıştır. Böylelikle, Ulusal Birlik partiler arası ittifaklar hariç tutulduğunda Meclis'te tek başına en büyük ikinci parti konumundadır. Fransa'nın iki türlü ve salt çoğunluğa dayalı seçim sisteminin popülist radikal sağın yükselişini engellemeye yönelik bir kurumsal yapı kurduğu düşünüldüğünde (Akgül Durakçay, 2021, ss. 252-254) Ulusal Birlik partisinin son seçimlerde bu temsili elde edebilme başarısı oldukça kayda değerdir. Parti aynı zamanda 2014 ve 2019 Avrupa Parlamentosu seçimlerindeki başarısı sayesinde Avrupa düzeyinde elde ettiği temsil sebebiyle AB'nin geleceğini şekillendirmede göz önünde bulundurulması gereken önemli aktörlerden biri olmuştur.

Fransa, dış politikası başta olmak üzere AB'nin politikalarında liderlik rolünü benimseyen en güçlü ve en önemli üyelerinden biridir. Fransa'da Türkiye'nin adaylık sürecini tamamlaması durumunda üyeliğinin onaylanması için halk oylamasına gidebileceğinin çeşitli yönetimler tarafından dile getirilmiş olması, siyasi partilerin Türkiye üzerine söylemlerinin hem Fransa'da hem de AB genelinde Türkiye'nin AB üyeliği lehine ya da aleyhine kamuoyu oluşturmaları açısından önem kazanmaktadır. Bu durum da hem Türkiye'nin Avrupalı kimliğinin onaylanması açısından, hem de AB'nin bir Müslüman ülkeyi üye olarak kabul edip etmeyeceğine bağlı olarak kendi kimliğinin geleceği açısından ayrıca önem teşkil etmektedir. Çalışma, Fransa'da yükselişte olan popülist radikal sağ Ulusal Cephe/Ulusal Birlik partisinin Marine Le Pen liderliğinde (2011-2022) Türkiye'ye ve Türkiye'nin AB'ye üyelik sürecine yönelik söylemlerini ve tutumlarını analiz etmektedir. Bu amaçla, çalışmada Ulusal Cephe/Ulusal Birlik partisinin Marine Le Pen liderliğinde Türkiye'nin AB üyeliği karşıtlığına yönelik söylemleri, popülizm çerçevesinde birbiri içine geçen göç, İslam, Avrupa şüpheliği ve egemenlik temaları üzerinden ilişkilendirilerek incelenmektedir. Çalışmada birincil kaynak olarak parti programları, seçim manifestoları, parti liderlerinin basın açıklamaları ve Twitter hesapları üzerinden sosyal medyadaki paylaşımlarından ve ikincil literatürden yararlanılmaktadır. Çalışmada ilk olarak Türkiye-AB ilişkilerinin tarihsel seyrinde Fransa'nın Türkiye'nin üyelik sürecindeki etkisi ele alınmaktadır. Daha sonra, AB genişlemesinin bir dış politika aracı olmasından hareketle popülizm ve dış politikaya yansımalarının kavramsal çerçevesi çizilmektedir. Son olarak, Ulusal Cephe/Ulusal Birlik partisinin ve lideri Marine Le Pen'in söylemleri popülist radikal sağ kavramsal çerçevesi içinde dış politika ve Türkiye'ye yönelik tutumları nezdinde değerlendirilmektedir. Bu çalışma ile hem dış politika ve popülizm/popülist radikal sağ üzerine sınırlı literatüre, hem de Türkiye-AB ilişkileri üzerine Avrupa çalışmaları literatürüne katkıda bulunulması amaçlanmaktadır.

Türkiye-Avrupa Birliği İlişkilerinin Seyrinde Fransa'nın Etkisi

Jean Monnet ve Robert Schuman öncülüğünde başlayan Avrupa bütünleşmesinin merkezinde yer alan Fransa, Türkiye'nin AB üyeliği üzerine tartışmaların da merkezinde yer alan ülkelerden biridir. Türkiye, Avrupa bütünleşmesinin bir parçası olma isteğini 1959 yılındaki AET'ye üyelik başvurusu ile beyan etmiştir. Fransa'nın Türkiye'nin AET'ye üyelik başvurusuna yönelik tutumunda dönemin Cumhurbaşkanı Charles de Gaulle'ün (1959-1969) ulusal güvenlik ve Avrupa vizyonu etkili olmuştur. Fransa, bütünleşme sürecinin başında Türkiye'nin başvurusunu destekleyen tek ülke olmuştur (Penez, 2006, s. 28). Fransa'nın desteğinde de Gaulle'ün "vatanlar Avrupası" vizyonunda Avrupa'nın genişlemesine ve bu genişlemede Türkiye'ye de yer vermesi belirleyici olmuştur. Ayrıca, de Gaulle'ün Sovyet tehdidine karşı ulusal güvenlik endişesi ve Türkiye'nin İkinci Dünya Savaşı sonrası Avrupa güvenlik sistemindeki yerinin önemi düşünüldüğünde, Türkiye'nin Avrupa bütünleşmesinde yer almasına destek verilmiştir (Tekin, 2010, s. 77). Ancak, müzakere aşamasına gelindiğinde Fransa'nın tutumu değişmiş ve Türkiye ile ortaklığa karşı çıkmaya başlanmıştır. Fransa'nın ileri sürdüğü ekonomik gerekçelerinin (Penez, 2006, s. 28) yanı sıra, de Gaulle'ün Türkiye'nin

AET üyeliğine yönelik olumsuz tavrı ABD'nin hegemonyasına karşı "Avrupa gücü" oluşturarak Avrupa'nın uluslararası ihtişamını yeniden canlandırma arzusunun (Tekin, 2010, s. 77) yansıması olarak, Türkiye'nin ABD ile yakın askeri ilişkilerinden duyulan rahatsızlık ile gündeme gelmiştir. Ayrıca bu olumsuz tutum, Türkiye'deki 27 Mayıs 1960 darbe sürecinde demokrasiden uzaklaşılmasına da dayandırılmıştır. Türkiye'nin ısrarcı tavrı, Soğuk Savaş koşulları ve Fransa'nın öne sürdüğü tüm koşulların kabul edilmesi neticesinde 1963 yılında AET ile Türkiye arasında ortaklık kuran Ankara Anlaşması imzalanabilmiştir (Penez, 2006, ss. 28-37).

Türkiye 1987 yılında Topluluğa tam üyelik başvurusu yapmış ancak Avrupa Toplulukları Komisyonu tarafından 1989'da bildirilen görüş ile Topluluğun kendi iç bütünleşmesini tamamlamadan önce yeni bir üye kabul edemeyeceği söylenerek, Türkiye'nin Topluluğa katılım için "ehil" bulunmasıyla birlikte Ortaklık Anlaşması çerçevesinde karşılıklı bağımlılığı ve bütünleşmeyi artıracak bir dizi somut tedbir önerilmiştir (Commission of the European Communities, 1989). Komisyon'un görüşü Soğuk Savaş'ın son zamanlarına denk gelmiştir. Bu bağlamda, Türkiye'nin AB üyeliği tartışmalarının ekseni ideolojik bölünmüşlük ve Türkiye'nin Avrupa güvenliği için öneminden, AB'nin Avrupa kimliği tartışmalarında Türkiye'nin Avrupa devletler sisteminde yer almasından ziyade "Avrupalı" olup olmamasına kaymıştır. Bu hususta, dönemin Fransa Cumhurbaşkanı François Mitterand (1981-1995), 1992 yılında Türkiye'ye yaptığı ziyaret üzerine Türkiye'nin AB üyeliği ile ilgili olarak olumlu bir tutum sergilemiş ve Türkiye'nin "coğrafi anlamda olmasa da en azından ekonomik, kültürel, askeri ve politik anlamlarda Avrupa sahasının bir parçası sayılabileceğini" ve Avrupa'nın "coğrafi kavramlarla ve kültürel önyargılarla sınırlandırılmayacağını" (République Française, 1992a) belirtmiştir. Mitterand, bu koşullarda Fransa'nın "siyasi düzeyde" Türkiye'nin katılımına herhangi bir itirazı olmadığını dile getirmiştir (République Française, 1992b).

Jacques Chirac'ın (1995-2007) Fransa Cumhurbaşkanı seçilmesi ile Türkiye-AB ilişkilerinde bir dönüm noktasına girilmiştir. Cumhurbaşkanlığı seçimlerini takiben Başbakan olan dönemin Dışişleri Bakanı Alain Juppé 1995 yılında Türkiye-AB arasında Gümrük Birliği'nin tesis edilmesine yönelik kararın alınmasında oldukça etkili olmuştur (Tekin, 2010, s. 80). Chirac, 1997 Lüksemburg Zirvesi'nde adaylık statüsü verilmeyen Türkiye'ye 1999 Helsinki Zirvesi'nde adaylık statüsü verilmesinin "baş mimarlarından biri" olmuştur (Çapanoğlu ve Servantie, 2015). Fransa, Yunanistan'ı Türkiye'ye adaylık statüsü verilmesini bloke etmemesi için ikna etmiş ve Türkiye'nin AB içinde yerinin olduğunu ve adaylık sürecinin diğer adaylarla aynı esaslara dayanılarak değerlendirilmesi gerektiğini vurgulamıştır (Tekin, 2010, s. 80).

Türkiye'ye adaylık statüsü verilmesi sonrası Türkiye'nin coğrafi, tarihsel, dinsel ve kültürel temellerde kimliği Fransa'da hem siyasi çevrelerde hem de Fransız kamuoyunda daha önce hiç tartışılmadığı kadar ve diğer AB ülkelerine nazaran çok daha fazla tartışılmaya başlanmıştır (Çelikel, 2019, ss. 14-15). AB'nin geleceğini yapılandırmak için 2002 yılında çalışmalara başlayan "Avrupa'nın Geleceğine İlişkin Konvansiyon" başkanlığını yapan Valéry Giscard d'Estaing, Fransa Cumhurbaşkanı olduğu dönemde (1974-1981) sürdürdüğü Türkiye'nin AB üyeliğine yönelik olumsuz tutumunu (Tekin, 2010, s. 79) ilerleterek 2002 Kopenhag Zirvesi öncesinde "Türkiye'nin Avrupa ülkesi olmadığını ve Türkiye'yi AB üyesi olarak kabul etmenin AB'nin sonunu getireceğini" savunmuştur (Euractiv, 2002). Nicolaidis, (t.y., s. 3) Giscard d'Estaing'in Türkiye'nin AB üyeliğine yönelik olumsuz tutumunu Türkiye'nin coğrafi olarak Avrupa'ya ait olmadığı argümanına dayandırsa da, AB'nin "Hristiyan Birliği" olduğunu savunan Hristiyan Demokrat müttefiklerince dile getirilen Türkiye ile Avrupa'nın farklı medeniyetlerden olduğu argümanının etkileri olduğunu ileri sürmektedir.

Nitekim Tekin (2010, s. 82), Giscard d'Estaing tarafından yapılan bu açıklamaların Avrupa Anayasası'nın giriş bölümünde Avrupa'nın Hristiyan kökenlerine atıf verilmesini isteyen Papa ile görüşmesinin ertesinde yapılmış olmasına dikkat çekmektedir. Bu açıklamalardan hemen sonra ise Papa üye devlet hükümetlerine Avrupa'nın ortak dini kökenlerini unutmamaları çağrısında bulunmuştur (Tekin, 2010, s. 82). Eş zamanlı olarak Fransız merkez sağından "Türkiye'nin Müslüman bir ülke olarak Avrupa'da yeri olmadığı" yönünde yapılan yorumlara Chirac, "Türkiye'nin Avrupa'da yerinin olduğu" şeklinde yanıt vererek konunun coğrafi düzeyde tartışılabilir olmasına rağmen, tarih ve medeniyet temellerinde tartışılmayacağını belirtmiştir (Tekin, 2010, s. 82). Fransa'da özellikle 11 Eylül saldırıları sonrası artan göçmen karşıtı tutumun Müslümanlara ve Türklere yöneltildiği ve milliyetçi ve yabancı düşmanlığını odağına alan adayların oylarını artırdığı bir bağlamda Chirac, Kopenhag Zirvesi öncesinde Türkiye ile müzakerelere Temmuz 2005'ten sonra başlanmasını önermiştir (Euractiv, 2002). Zirve'de 2004 yılında yapılacak Brüksel Zirvesi'ne atıfla o zaman Türkiye'nin Kopenhag siyasi kriterlerini sağlaması durumunda gecikmeden müzakerelere başlanacağı sözü verilmiştir (Council of the European Union, 2002, s. 5).

Türkiye ile üyelik müzakerelerinin başlanması kararının alındığı 2004 Brüksel Zirvesi'nin hemen öncesinin Fransa Ulusal Meclisi'nde Türkiye'nin AB üyeliği üzerine en yoğun tartışmaların yapıldığı dönem olduğunu tespit eden Aydın Düzgüt (2009), Fransa için Türkiye'nin AB üyeliği tartışmalarının Fransa'nın Avrupa vizyonu ve Avrupa kimliğine bağlı Fransa kimliği kurgusu ile doğrudan ilintili olduğunu dile getirmektedir. Bu bağlamda, Aydın Düzgüt'in (2009) analizinde, AB'nin bir güvenlik toplumu, bir siyasi proje ve bir kültürel, tarihsel ve coğrafi alan olarak tasavvur edildiği tartışmalarda Fransa'nın uluslararası arenadaki gücünün yeniden tesisine yönelik arzusunun Avrupa'nın güçlü ve küresel bir aktör olması projesine yansıdığı görülmektedir. Her ne kadar Chirac Türkiye'nin AB üyeliğini desteklese de bu durumun kendi partisi olan Halk Hareketi için Birlik'in (Union pour un Movement Populaire – UMP) de içinde yer aldığı merkez sağ için geçerli olduğunu söylemek mümkün değildir. Merkez sağ için Türkiye, Müslüman ve Asyalı bir “komşu” ve “dost” ülke olarak kültürel ve tarihsel bağlarla birbirine bağlı olan Avrupa'nın dışında kalarak, coğrafi konumu sebebiyle Orta Doğu'da yaşanan güvenlik sorunlarını Avrupa'ya taşıma potansiyeli ile güvenlik tehdidi olarak görülerek Batı-Doğu arasında bir ikili bölünme yaratmaktadır. Fransız merkez solu için bu ikili bölünme merkez sağ için olduğu kadar açık ve net olmasa da Avrupa'daki demokratik ulus-devlet mitinin AB düzeyinde yeniden üretilmesiyle kültürel çoğulculuk taraftarlığına rağmen Türkiye'nin AB üyeliği hususunda kültürel çeşitliliğin sınırlarına dair örtülü bir farklılık savı ortaya çıkmaktadır (Aydın Düzgüt, 2009). Bu dönemde Fransa'da çeşitli siyasi çevreler tarafından yoğun olarak tartışılan bir diğer tema, Türkiye'nin nüfus büyüklüğü sebebiyle Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Birliği Konseyi'nde elde edeceği temsil oranı sebebiyle AB karar alma mekanizmaları üzerindeki olası etkisi ve gücü olmuştur (Lecha, Tekin ve Sökmen, 2018, s. 4).

Avrupa Anayasası tartışmalarının yaşandığı dönemde Chirac, Türkiye'nin AB üyeliğinin Fransa'da yaratacağı göç dalgası ve bunun sebep olacağı işsizlik endişesi ile büyük Müslüman bir ülke olarak benimsenmesindeki isteksizliği gösteren bir kamuoyu yoklamasının açıklanmasının ertesinde, Türkiye'nin üyelik sürecini 10-15 seneden önce tamamlayamayacağını ve süreci tamamladığında da Türkiye'nin AB üyeliğini referanduma sunacağını ve böylelikle bunun halkın kararı olacağını duyurmuştur (Gentleman, 2004). Chirac, gelecekteki tüm AB genişlemelerinin referanduma sunulmasını sağlayan gerekli anayasal değişiklikleri yapmıştır. Chirac'ın bu kararında hem parti içindeki muhalefeti frenleme isteği, hem de 2005 yılında yapılacak olan Avrupa Anayasası referandumunda olası bir ret sonucunun önüne geçme isteği etkili olmuştur (Lecha vd., 2018, s. 6). Ancak, Avrupa Anayasası Fransa'da 29 Mayıs 2005'te yapılan referandumda çoğunluğun “hayır” oyu ile reddedilmiştir. Referandumun hemen öncesinde yapılan çeşitli kamuoyu yoklamaları Avrupa Anayasası'na karşı çıkanların temel çekinceleri arasında mevcut sosyo-ekonomik düzenden hoşnutsuzluk ve Avrupa Anayasası'nın ekonomi politikalarının fazla liberal olması gibi sebepler olsa da Türkiye'nin AB üyeliğinin de yer aldığını göstermiştir (Franck, 2005, s. 1073). Franck (2005, s. 1074) Fransa'da referandumdaki hayır oyunun, daha önceki genişlemelerin kendilerine sorulmaması sebebiyle halkın yeni genişlemelere bir tepki oyu niteliğinde olduğunu dile getirmektedir. Türkiye'nin AB üyeliğine karşıtlık ise Türkiye'den gelecek göç dalgası, ucuz işgücü ile ücretlerin düşeceği kaygısı, Türkiye'nin coğrafi olarak Avrupa'da küçük bir toprak parçasının olması, demokrasinin yerleşik olmaması, fakir ve Müslüman bir ülke olmasına dayandırılmıştır (Franck, 2005, s. 1074).

3 Ekim 2005'te Türkiye ile katılım müzakerelerine başlanacak olması Chirac'ın partisi içinde hizipleşmeleri artırmıştır. Aralarında daha önce Türkiye-AB ilişkilerinin ilerlemesine katkıda bulunmuş Juppé gibi isimlerin de bulunduğu milletvekilleri parti içi oylamada Türkiye'nin AB üyeliğine karşı olduklarını dile getiren sonucu Chirac'a ilemiştir. Hem parti içindeki muhalefetin hem de Fransız kamuoyunda Türkiye'nin AB üyeliğine yönelik karşıtlığın etkisiyle Chirac tutumunu muğlak ve kültürel odaklı tartışmalara da değinecek şekilde değiştirmiştir (Tekin, 2010, ss. 86-87). Chirac, Türkiye'nin katılım müzakerelerine başlamasının ertesi günü düzenlenen basın toplantısında Türkiye'nin AB üyeliğini öncelikle Avrupa'nın gelecekte Çin, Hindistan ve Rusya gibi yükselen güçlere karşı gücünü koruyabilme gerekliliği içinde değerlendirmiştir. Türkiye'nin Avrupa'nın değer ve prensiplerine bağlılığı için çok çaba sarf etmesi gerektiğini dile getiren Chirac, bunun için Türkiye'nin “kültürel devrim” yapması gerektiğini ve bu devrimin gerçekleşmesinin kesin olmamakla birlikte en az 10-15 yıl süreceğinden emin olduğunu belirtmiştir. Böylelikle Chirac “bekleyelim ve görelim” tutumuyla eğer bu kültürel devrim gerçekleşmezse o zaman sürecin sonucunda olabilecek en güçlü “imtiyazlı” bağların tartışılabileceğini ve Fransız halkının 15 yıl sonra Türkiye'nin AB üyeliğine tutumunun ne olacağını bilinemeyeceğini savunmuştur (République Française, 2005).

Fransa'da 2007 cumhurbaşkanlığı seçimlerini Türkiye'nin AB üyeliğine karşı olan Nicolas Sarkozy'nin (2007-2012) kazanmasıyla birlikte Fransa'nın Türkiye-AB ilişkilerindeki etkisi yeni bir döneme girmiştir.

Sarkozy cumhurbaşkanı seçilmesinden önce de Türkiye'nin üyelikine nüfus büyüklüğü sebebiyle AB kurumlarında en fazla oy hakkı elde edecek ülkelerden biri olacağı için karşıt bir tutum benimsemiştir (BBC, 2004). Sarkozy, ayrıca Türkiye'nin "ne coğrafya ne tarih ne kültür" bakımından Avrupalı olduğunu savunarak cumhurbaşkanlığı seçim kampanyasında seçilmesi durumunda herhangi bir müzakere faslının açılmasına karşı çıkacağını ve mümkünse müzakerelerin askıya alınmasının sözünü vermiştir (Billion, 2010, s. 159). Nitekim, cumhurbaşkanı seçilmesinden yalnızca birkaç hafta sonra Sarkozy, Avrupa Komisyonu'nun "Ekonomik ve Parasal Politika" başlıklı 17. faslın açılmasına yönelik tavsiye kararına rağmen bu faslın açılışını bloke ederek Türkiye-AB ilişkilerinde bir "veto oyuncusu" olmuştur (Müftüler-Baç, 2016, s. 98). Sarkozy, cumhurbaşkanlığı dönemince 5 faslın açılmasını -"11. Faslın Tarım ve Kırsal Kalkınma", "17. Faslın Ekonomik ve Parasal Politika", "22. Faslın Bölgesel Politika ve Yapısal Araçların Koordinasyonu", "33. Faslın Mali ve Bütçesel Hükümler" ve "34. Faslın Kurumlar"- "üyelikle doğrudan ilişkili olduğu" gerekçesiyle bloke etmiştir (Çapanoğlu ve Servantie, 2015).

Sarkozy bölgede liderlik rolü oynamak istemesinin de etkisiyle Türkiye'nin AB üyelikine alternatif olarak "Akdeniz için Birlik" oluşturulmasını önermiştir. Türkiye, Sarkozy'nin önerisini "içlerinde Fransa'nın da yer aldığı AB'de oybirliğiyle alınan kararlar müzakerelere başlamış" olan Türkiye'ye karşı Fransa'nın geçmişte verilen taahhütlere saygı göstermesini isteyerek eleştirmiştir (Goldirova, 2007). Türkiye, Sarkozy'nin Akdeniz için Birlik çağrısına ancak içeriği değiştirilip Türkiye'nin AB üyelikine bir alternatif olmaktan çıkması sonrasında katılım göstermiştir. Sarkozy'nin Türkiye'nin AB üyelikini destekleyen geleneksel dış politika çizgisinden ayrılmasının sebepleri; AB vizyonunu Avrupa'nın Hristiyan kökenlerine referansla özcü bir yaklaşımla inşa etmesi, Fransa'nın AB içerisinde güç kaybedeceği endişesi ve Türkiye'nin AB üyelikine karşıtlığını oy kaygısıyla bir iç politika meselesi yapması ile ilişkilidir (Billion, 2010, s. 161).

Sarkozy, 2008 yılında Fransa Anayasası'nda tekrar değişiklik yaparak gelecekteki AB genişlemelerine doğrudan referandum hakkı tanıyan maddeyi değiştirmiştir (Lecha vd., 2018, s. 6). Böylelikle, yeni genişlemeler için parlamentonun onayı ya da referandum seçeneği getirilmiştir. Bir sonraki adımda ilgili maddeye, yalnızca nüfusu AB nüfusunun %5'ini aşan ülkelerin AB'ye katılımının onaylanması için Fransa halkına otomatik olarak referandum hakkı tanınması şeklinde ekleme yapılması teklif edilerek Ulusal Meclis tarafından onaylanmıştır. Bu değişiklik doğrudan Türkiye'yi hedef alarak düşmanlık yaratacağı gerekçesi ile hem Sarkozy'nin partisi hem de muhalefet tarafından eleştirilmiş (Le Figaro, 2008) ve tasarı "ayrımcı" ve "saldırgan" olması gerekçesiyle Senato tarafından reddedilmiştir (Vucheva, 2008).

Sarkozy, AB ile ortaklığın ötesine geçen ancak tam üyelik kapsamayan "imtiyazlı ortaklık" fikrini desteklemiştir. Macmillan (2010), Türkiye'yi Müslüman ve Asyalı kimliğiyle Avrupa kimliğine bir tehdit olarak gören ve Türkiye'nin AB üyesi olması durumunda Avrupa kimliğinin sonunun geleceğine yönelik söylemleriyle, Sarkozy'nin imtiyazlı ortaklık önerisinin bir güvenikleştirme örneği olduğunu tespit etmektedir. Türkiye'nin AB üyelikine karşı çıkışına rağmen, Sarkozy döneminde müzakerelerde 8 faslın açılmış olmasını imtiyazlı ortaklık bağlamında üyelik olmaksızın Türkiye'yi AB'ye olabildiğince güçlü bağlarla yakınlaştırma isteğinin bir yansıması olarak değerlendirmek mümkündür (Çelikel, 2019, s. 32).

Sarkozy döneminden sonra, 2012 seçimlerinde cumhurbaşkanı seçilen François Hollande'ın (2012-2017) "Türkiye ile beyaz sayfa açıyoruz" sözleri, Fransa ile ikili ilişkilerin normalleşeceği mesajını vermiştir (Çapanoğlu ve Servantie, 2015). Hollande, Sarkozy döneminde bloke edilen fasıllardan biri olan 22. faslın müzakerelere açılmasının önündeki vetoyu kaldırmıştır. Ayrıca, Fransa hükümetinin bu faslın açılmasında Türkiye'ye yardımcı olacağı belirtilmiş ve fasıl 2013 yılında açılmıştır (Turhan, 2016, s. 8). 22 yıl aradan sonra Türkiye'yi ziyaret eden ilk Fransa Cumhurbaşkanı olan Hollande, 2014 yılındaki ziyaretinde Türkiye'nin Avrupa'da olup olmadığı tartışmasına atıf vererek "Tabii ki Türkiye Avrupa'dadır" diyerek müzakere sürecini değerlendirmiştir. Müzakere sürecinin başlamasının bir taahhüt olduğuna vurgu yaparak fasılların açılmasına izin vermenin "Fransa'nın sorumluluğunda" olduğunu dile getirmiştir. Temel haklar ve yargıya ilişkin fasılların açılması gerektiğini (Élysée, 2014), vurgulayan Hollande döneminde vetoların kaldırılmasıyla 17. faslın 2015'te ve 33. faslın 2016'da açılması ile müzakerelerde ilerleme kaydedilmiştir. Türkiye ile Fransa'nın Hollande döneminde yaklaşmasında dönemin uluslararası bağlamında ortaya çıkan Suriye krizi, terörizm tehdidi ve göç krizinin oynadığı rol göz ardı edilmemelidir. Nitekim, Hollande'ın dönemin Almanya Şansölyesi Angela Merkel ile Avrupa Parlamentosu'nda yaptıkları konuşmada AB'nin komşuluk alanında karşı karşıya olduğu sorunları çözmeye ve böylelikle dış sınırlarının güvenliğini sağlamada Türkiye'nin kilit bir role sahip olduğu dile getirilmiştir (European Parliament, 2015).

2017 yılında Fransa Cumhurbaşkanı seçilen Emmanuel Macron'un (2017- günümüz) dönemi 15 Temmuz 2016 darbe girişimi sonrası Türkiye'nin iç siyasal meselelerine odaklandığı, AB'nin ise Brexit,

yükselen popülizm ve Avrupa şüpheciliği gibi daha çok kendi geleceği üzerindeki belirsizlikler ile ilgilendiği, böylelikle Türkiye'nin üyelik sürecinin gerektirdiği siyasi reformlar için "Avrupa çapasını" kaybettiği bir sürece denk gelmiştir (Müftüler-Baç, 2018, s. 12). Bu bağlamda, 2017 seçim kampanyasında Macron Türkiye'nin AB üyeliğine karşı olmakla birlikte Türkiye'nin Avrupalılığı tartışmasını iç siyasi mesele yapmamış (Çelikel, 2019, s. 38), Orta Doğu ve Afrika'da Fransa'nın üstlenmek istediği rol için Türkiye'yi hem ortak hem tehdit olarak nitelendirmiştir (Daguzan, 2022, s. 216). Merkel'in 2017 yılında diğer AB üyesi ülkelerin liderlerine Türkiye ile katılım müzakerelerinin durdurulması ya da sonlandırılması çağrısında bulunması üzerine Macron, Türkiye'nin özellikle göç ve terör tehdidi konularında AB'nin hayati bir ortağı olduğunu vurgulayarak Türkiye ile bir ayrılıktan kaçınmak istediğini dile getirmiştir (Hürriyet Daily News, 2017).

2018 yılı başında Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile yaptığı görüşmenin ardından düzenlenen ortak basın toplantısında Türkiye ile ilişkilerin bütünleşme çerçevesinden ziyade bir işbirliği ya da ortaklık kapsamında düşünülmesi gerektiğini söyleyen Macron, tam üyelik sürecinde yakın zamanda bir ilerleme kaydedilebileceğine yönelik "ikiyüzlülüğün" bırakılarak ilişkilerin dürüst bir şekilde yeniden düzenlenmesi gerektiğini dile getirmiştir (France 24, 2018). Macron, tam üyelik sürecinin sonlandırılarak yerine özellikle savunma konularında "stratejik ortaklık" kurulması fikrini dile getirmiştir (BBC, 2018). Ancak, Macron'un Fransa'yı bir Avrupa lideri konumunda görmek istemesinin yanı sıra bir Akdeniz gücü olarak gördüğünü belirtmesi (Kempin, 2021, s. 43), Türkiye ile bölgede çıkar çatışması yaşadığında bu ortaklığın sorgulanır olduğunu göstermektedir. Nitekim, Macron'un Türkiye'yi bölgede Fransa'ya rakip olarak görmesinin bir yansıması olarak çıkar çatışmasını Türkiye-AB ilişkilerini bir koz olarak kullanarak AB düzeyine taşıması, Türkiye'yi AB içinde nasıl konumlandırığını göstermesi açısından önemlidir. 2020 yılında Türkiye'nin Doğu Akdeniz'de izlediği politikaların Yunanistan ve Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin egemenlik haklarına aykırı olduğunu dile getirerek Türkiye'nin artık bölgede bir "ortak" olmadığını söyleyen Macron (Reuters, 2020), bir yaptırım olarak Türkiye ile AB arasındaki Gümrük Birliği'nin kaldırılmasını teklif edeceğini dile getirmiştir (Darmon, 2020).

Macron'un Türkiye ile ilgili söylemlerinde zaman zaman değerlere ilişkin atıflar yaptığı da görülmektedir. 2018 yılında yaptığı bir açıklamada Türkiye'nin Avrupa karşıtı ve Avrupa ilkelerine aykırı bir "İslami proje" yürüttüğünü belirterek Türkiye'nin AB üyeliği için müzakerelere devam edilemeyeceğini düşündüğünü dile getirmiştir (Cottin, 2019). 2019'da "The Economist" dergisine verdiği röportajda Türkiye'yi "otoriter rejim" ve "komşu millet" kavramları ile tanımlayan Macron, böylelikle Avrupa değerleri ve Avrupa coğrafyası söz konusu olduğunda Türkiye'nin Avrupa dışında kaldığını ifade etmiştir (Karpuzcu, 2020, s. 256). 2022 seçimleri öncesinde Türkiye'nin AB üyeliğine karşıtlığını tekrar vurgulayan Macron, karşıtlığını Türkiye'nin mevcut değerlerinin ve siyasetinin Avrupa değerleri ile uyuşmadığı gerekçesine dayandırmıştır (Euronews, 2022).

Popülizm, Radikal Sağ ve Dış Politika

Popülizm, ülkelerin gelişmişlik düzeylerinden bağımsız olarak dünyanın birçok bölgesinde siyasetin ayrılmaz bir parçası hâline gelmiştir. Soğuk Savaş sonrası neoliberal düzene meydan okuyan popülizmi yeni konjonktür olarak tanımlayan Mouffe (2018, s. 17), neoliberal hegemonik oluşumun hem sağ hem sol ideolojiler tarafından sorgulanır olduğuna işaret etmektedir. Avrupa da bu değişimin oldukça merkezinde yer almaktadır. Popülizmin Avrupa'daki yükselişi genel olarak Avrupa bütünleşmesinin derinleşmesine, ekonomik krize, neoliberal ekonomik politikaların ve küreselleşmenin kaybedenler yaratmasına bir tepki niteliğinde değerlendirilmektedir. Mudde'nin (2017, s. 2) dikkati çektiği üzere, Avrupa'da popülizmin yükselişinde akademik ilginin odağı 1990'lı yıllardan beri orantısız şekilde popülist radikal sağ partiler üzerinedir. Popülist radikal sağ partiler Batı Avrupa'da özellikle Avusturya, Hollanda, Almanya, Fransa ve İtalya'da elde ettikleri seçim başarıları ile görünürlüklerini artırmıştır. Yunanistan ve İspanya ise sol ve radikal solda yer alan popülist partilerin seçim başarıları ile öne çıkmaktadır. Bu durum, siyasi yelpazenin her iki ucunda yer alan popülist partilerin geleneksel merkez sağ ve merkez sol partilere alternatif oluşturmaları açısından önemlidir. Popülist partiler kendilerini yerleşik ana akım partilerin son yıllarda izledikleri politikalar ile seçmenlerde yarattıkları ortak hoşnutsuzluk hissini ortaya çıkardığı "temsil krizini" yönlendirebilecekleri bir alternatif olarak sunmaktadır (Mair, 2013). Popülistler, siyasi temsilcileri halkın taleplerini yerine getirmede başarısız olarak addetmekte ve halkın ana akım partilere olan hoşnutsuzluk ve güvensizliğinden faydalanarak ana akım partilerin hepsini "aynı" ve kendilerini tek alternatif ve "gerçek demokratlar" olarak addetmekte birleşmektedir (Balfour vd., 2016, s. 25).

Popülizm “siyasi bir strateji” (Weyland, 2001), “söylem” (Laclau, 2005), “siyasi hareket tarzı” (Moffitt ve Tormey, 2014) ve “ince çekirdekli bir ideoloji” (thin-centred ideology) (Mudde, 2004; Stanley, 2008) gibi çeşitli şekillerde kavramlaştırılmaktadır. Taggart (2000, s. 4) popülizmi eşitlik, özgürlük ve sosyal adalet gibi temel değerlerden yoksun “içi boş” bir kavram olarak tanımlamaktadır. Yine de bu boşluk, popülizmi çeşitli siyasi ideolojilerin kullanımına elverişli hâle getirmektedir. Literatürde yaygın bir şekilde kabul gören Mudde'nin (2007) popülizmi “ince çekirdekli bir ideoloji” olarak kavramlaştırdığı tanımında popülizm oldukça dar odaklıdır. Bu dar odaklılıkta, Mudde (2004, s. 543) popülizmi toplumu “saf halk” ve “yozlaşmış elit” şeklinde iki homojen ve birbirine zıt iki gruba ayrılmış olarak gören bir ideoloji olarak sunmaktadır. Siyasal iktidarın kaynağının “halkın genel iradesine” dayanması gerektiğini savunan bu ideoloji, elitlerin genel olarak halktan kopuk ve yolsuz olduğu Manici bir anlayışa dayanmaktadır (Aknur ve Saylan, 2020, s. 10). Böylelikle popülistler mevcut düzen karşıtlığı ve referandum çağrıları ile (Barr, 2009) elitizm karşıtlığı ve halkın tek temsilcilerinin kendileri olduğu söylemleri sebebiyle çoğulculuk karşıtlığında birleşmektedir (Deniş, 2021, s. 396).

Popülizm toplumdaki bölünmüşlüğü milliyetçilik, sosyalizm ya da liberalizm gibi ideolojilere eklenerek yeniden yaratmaktadır. Mudde (2017, s. 3), popülist radikal sağ partilerin kendilerini ne sağ ne de sol olarak tanımlamaktan imtina ettiklerine dikkat çekerek sağ-sol ayrımını reddettiklerini belirtmektedir. Ancak, siyasi sağı siyasi soldan ideolojik ayrımı eşitlik ve içerme/dışlama eksenlerinde ortaya çıkmaktadır (Katsambekis ve Kioupkiolis, 2019). Bu ideolojik farklılaşma ve bölünmüşlüğün bir yansıması olarak popülist radikal sağ -Mudde'nin (2007) tanımıyla “yerlililik” ve de Cleen'in (2017) tanımıyla “dışlayıcı etnik-kültürel milliyetçilik” temellerinde- “halk” tanımında etnik ve kültürel unsurlara dayalı dışlayıcı eğilimlere sahiptir. Dışlayıcı eğilimlerinin bir yansıması olarak popülist radikal sağ partilerin temel meselelerinden biri göç ve göçmenlerdir. Halkı homojen bir bütünlük içerisinde tasvir eden radikal sağ için göçmenler elitlerin göç politikası aracılığıyla çok kültürlülük yaratma projeleri kapsamında halkın homojenliğini bozan bir unsur olarak görülmektedir (Taggart, 2017, s. 250).

Popülizm literatürde geniş ölçüde ilgi görmeye birlikte, popülizm ile dış politika ilişkisi üzerine akademik çalışmalar oldukça sınırlıdır (Chryssogelos, 2017; Destradi, Cadier ve Plagemann, 2021; Verbeek ve Zaslove, 2017). Literatürdeki bu boşluk, popülist partilerin hem iç politika hem de önemli dış politika konularında daha çok seslerini duyurdukları düşünüldüğünde dikkat çekicidir (Balfour vd., 2016, s. 19). Soğuk Savaş'ın sona ermesi ve küreselleşmenin hızla ilerleyişinin etkisiyle iç ve dış politika arasındaki ayrımın gittikçe bulanıklaştığı bir siyasi bağlamda popülizm dış politika analizine uygun bir örnek oluşturmaktadır. Gittikçe daha fazla iç politika konusu uluslararası bir boyut kazandığı için Verbeek ve Zaslove (2017, s. 393), Kriesi vd.'nin (2012) “sınır çekme-bütünleşme çelişkisi” (demarcation-integration cleavage) olarak adlandırdıkları hususlarda popülistlerin tutum geliştirmeleri gerekliliğine dikkati çekmektedir. Bu bağlamda, küreselleşmenin kazananlar ve kaybedenler yaratması; kültürel liberalizm-göç, ekonomik liberalleşme-korumacılık ve Avrupa bütünleşmesini destekleme ya da karşı çıkma gibi yeni kültürel ve ekonomik sorunlara yönelik çıkar çatışmasına yol açmaktadır. Bu durumun da tüm siyasi partileri bir tutum takınmaya zorladığı dile getirilmektedir (Kriesi vd., 2012).

Küreselleşme ve Avrupalılışmanın etkisiyle dış politika konuları aynı zamanda daha çok iç politikanın konusu olmaya başlamış ve bu durum dış politikayı ideolojik çekişmeye daha açık hâle getirmiştir (Chryssogelos, 2017). İç politika ve dış politika konuları arasındaki bağıntının bir tezahürü, popülist radikal partilerin argümanlarını ülkelerinin uluslararası ve/veya ulusüstü kurumlara üyelikleri sebebiyle ulusal egemenliklerinin kaybı temelinde inşa etmeleridir. Popülistlerin dış politikaya yönelik siyasi görüşleri ideolojik yönelimlerine bağlı olarak kendi ülkeleri ve toplumlarına yönelik vizyonlarını yansıtmaktadır (Manow, Schäfer ve Zorn, 2008). Bu bağlamda, popülist radikal sağın öne sürdüğü en acil sorunların başında göç gelmektedir. Dış politika devletlerin toprakları üzerinde egemenlik ve kontrollerini sürdürmeleri olarak ele alındığında, göç politikaları en temel sebebiyle devletlerin nüfusları üzerinde düzenleme kontrolüne sahip olmaları hususunda dış politika alanına girmektedir (Zerbeek ve Zaslove, 2017, s. 398). Bu bağlamda, popülist radikal sağ için egemenlik kaybı sebebiyle ülkelerinin çözüm bulma kapasitelerinin sınırlandırıldığı göçmen akını ve buna bağlı ortaya çıktığı ileri sürülen işsizlik acil çözülmesi gereken konulardandır. Popülist radikal sağ AB'ye göç politikaları, ekonomik entegrasyon, egemenlik kaybı ve elitist bir proje olması temellerinde şüphe ile yaklaşırken, küreselleşmeyi ülke ekonomileri, egemenlikleri ve kültürleri üzerinde bozulmalara sebep olan ABD kökenli ekonomik, siyasi ve kültürel bir tehdit olarak görmektedir (Liang, 2007). Avrupa'daki popülist radikal sağ partilerin tehdit tanımlamaları ulusal kimlik, kültür ve egemenlik ekseninde yapılmakta olup savunma ile ilgili konulardaki genel tutumları ise ulusal savunma harcamalarını ve yetkinliklerinin artırılmasına yöneliktir (Henke ve Maher, 2021). Popülist partiler, uluslararası politikaya

temel yaklaşımlarında egemenliği merkezlerine almaları sebebiyle uluslararası kurumlara yönelik şüphencilikleri ve devletlerin iş işlerine karışılmaması prensibine bağlılıkları gibi çeşitli konularda benzer tutumlara sahiptir (Destradi vd., 2020, s. 674). Chyrssogelos (2017) ABD liderliğine karşı çıkış, küreselleşme karşıtlığı, küresel yönetişime duyulan şüphe ve Avrupa güvenliğinde Rusya yanlısı tutumların ideolojik yönelimlerinden bağımsız olarak popülistler arasındaki ortaklıklar olduğuna işaret etmektedir.

Popülizmin özünde “halk” ve “elitler” arasındaki ayrımın yer alması sebebiyle, Verbeek ve Zaslove’un (2017, s. 387) belirttiği üzere “saf halk”, “dış politika dâhil herhangi bir politika için hareket noktasıdır.” Bu bağlamda ulusal elitlerin ulusal düzeydeki dışman imajı uluslararası, ulusaşırı ya da ulusüstü elitlere aktarılmaktadır. Ulusal elitlerin bu elitlerle işbirliği içerisinde görölmesi ulusal egemenliğin kaybı ile ilişkilendirilmektedir. Ulusal egemenliğin ya da halkın egemenliğinin bu şekilde “halk” ile yabancı elitler arasında bir çatışma hâlinde tasvir edilmesi, ABD’nin liderliği ile Uluslararası Para Fonu ve Dünya Bankası gibi neoliberal ekonomik düzenin kurumlarına karşı olma ve yumuşak/sert Avrupa şüphenciliğinde kendini göstermektedir (De Cleen, 2017, s. 356). Bu hususta, Zürn (2004) popülist ve bölünmüşlüğünü küreselleşme ve küresel yönetişime bir tepki olması ile ilişkili olarak kavramsallaştırmaktadır. İkinci Dünya Savaşı ve Soğuk Savaş sonrası düzenin kurumsal yapılanmaları olan “gömülü liberalizm” ve “yönetimsel çok taraflılık” ile dünyanın yalnızca küresel hâle gelmediğini, aynı zamanda devletlerin kontrolünden çıktığını belirten Zürn (2004) bu durumun bir meşruiyet krizine yol açtığını ileri sürmektedir. Böylelikle, popülist siyasetin yeniden siyasallaştırılması ve ulusal düzeyde kontrolün yeniden ele geçirilmesi için bir çaba olarak görölmektedir. Bu hususta Chyrssogelos (2017) popülistin “halk” ve “güç” kavramları arasında bir siyasi çatışmayı içinde barındığını savunarak popülistin “bir dünya politikası olgusu” olarak kavramsallaştırılması gerekliliğini dile getirmektedir.

Fransa’da Popülist Radikal Sağ ve Dış Politika: Ulusal Cephe/Ulusal Birlik Partisi’nin Türkiye’nin Avrupa Birliği Üyeliliğine Bakışı

Ulusal Cephe, 1972 yılında Jean-Marie Le Pen tarafından kurulmuş ve 2011 yılında kızı Marine Le Pen’in parti liderliğine geçmesi ile başlayan partinin ırkçı ve yabancı dışmanlığı odaklı köklerinde değişime gitmeyi amaçlayan sürecin etkisiyle 2018 yılında Ulusal Birlik adını almıştır. Parti, Fransız siyasetinin önemli aktörlerinden biridir. İsmindeki değişime rağmen birçok konuya yönelik tutumunda sürekliliğin devam ettiği partide Marine Le Pen, babası Jean-Marie Le Pen döneminin anti-Semitizm, yabancı dışmanlığı ve ırkçı söylemlerinden anti-Semitizm söylemini bırakmış, ırkçı söylemlerin yoğunluğunu popülistle değiştirmiş ve partinin ana teması olan göç konusunu yeni bir çerçeveye oturtmuştur. Bu değişim, 2012 yılından itibaren partinin üye sayısı, oy oranı ve halk nezdindeki imajına olumlu yansımıştır (Stockemer ve Barisione, 2017, ss. 1-2).

Mudde (2007, ss. 22-23) popülist radikal sağ partilerin üç ayırt edici özelliğini řu şekilde sıralamaktadır: popülist, yerlilik ve otoriterlik. Öncelikle, popülistin özünde yer alan mevcut düzen karşıtlığı çerçevesinde toplumu “halk” ile “elitler” arasında bölen yaklaşımına partinin söylemlerinde sıklıkla rastlanmaktadır. Marine Le Pen kendisini “saf” halkın temsilcisi olarak addederken, güçlü elitizm karşıtlığı siyasi elitleri yolsuz olarak tanımlamasında görölmektedir (Stockemer ve Barisione, 2017, s. 5). Marine Le Pen, hem sağ hem sol ana akım partilere karşı partisini üçüncü bir alternatif olarak sunarak sistemdeki diğer partilerle işbirliğini reddetmektedir (Ivaldi, 2019, s. 35). 2017 cumhurbaşkanlığı seçimlerinde seçmenlere 144 vaatte bulunan Marine Le Pen (2017a) “halk adına” sloganıyla kampanyasını yürütmüş ve birçok konuyu “demokratik yakınlık” projesi ile referanduma götürme sözü vermiştir. Böylelikle, mevcut sistemde köklü değişiklikler yapma vaadi ile radikal popülist çerçevesinde temsili demokrasinin de bir eleştirisini sunmuştur.

Ulusal Birlik’in yerlilik ve otoriterlik anlayışını en iyi yansıtan başlıca konu göç ve göçmenlerdir. Partinin “halk” tanımı özellikle Müslümanlar olmak üzere göçmenleri dışlayıcı bir zemine oturmaktadır. Bu dışlayıcılık ile yerlilik iç içe geçmekte ve “Fransız” olarak tanımlanan dar odaklı halka başta istihdam olmak üzere öncelik verilmesi gerektiği savunulmaktadır. Ulusal Birlik, seçim kampanyalarını göç tehdidi, göçmenlere yönelik mevcut hakların geri alınması, göçün önce sınırlandırılıp sonra tamamen sıfırlanması, Schengen Bölgesi’nden çıkılması, küreselleşme ve çok kültürlülük ile mücadele edilmesine yönelik otoriter ve çoğulculuk karşıtı bir anlayışla yürütmektedir (Le Pen, 2017a; 2022). Marine Le Pen 2017 cumhurbaşkanlığı seçim kampanyası sırasında küreselleşmenin göç akınlarına yol açarak Fransızların elinden kendi ülkesini aldığını ve böylelikle devletin “ideolojik dışmanı” olan İslami köktendinciliğin Fransa’da yerleştiğini savunmuştur (Farand, 2017). 2017 seçim manifestosunun “toplum” kısmında “İslamizm ile

savaşma” sözü vererek İslam’ın kadınların temel özgürlüklerini elinden aldığını belirtmiştir (Le Pen, 2017a). 2022 cumhurbaşkanlığı seçim kampanyasında göç konusunu referanduma götürme vaadinde bulunan Marine Le Pen, Fransa’nın göç politikasını ancak Fransız halkının belirleyebileceğini söyleyerek (Le Pen, 2022) AB’nin de göç konusundaki politikalarına ve yetki alanına karşı duruşunu da popülizmin egemenlik vurgusu temelinde dile getirmiştir.

Ulusal Birlik’in egemenlik söyleminin bir diğer odağında küreselleşme karşıtlığı yer almaktadır. Marine Le Pen (2017a), mevcut düzenin tüm partilerini ve rakiplerini “küreselci” olarak tanımlarken kendisini ise “vatansever” olarak tanımlamaktadır. Küreselleşme iç politikaya yönelik söylemlerde çok kültürlülüğe yol açması ile Fransız kimliğine bir tehdit olarak görülmektedir. Ayrıca, Fransa’nın yaşadığı ekonomik zorlukların bir sebebi göçmenler olarak görülürken, bir diğer sebebi küreselleşme olarak görülmektedir (Le Pen, 2017a; 2022). Parti, Fransa’nın uluslararası örgütlere bağımlılığına karşı çıkararak refah odaklı ve korumacı politikalara odaklanmaktadır (Stockemer ve Barisione, 2017, ss. 104-105). 2022 cumhurbaşkanlığı seçim programında ekonomi politikasının yerellik ve vatanseverlik ilkelerine göre yeniden düzenleneceği, küreselleşmenin tehlikelerine karşı “Fransız” olana öncelik verilmesiyle yerelliğin tercih edilmesi gerekliliğinin egemenlik temellerinde çok daha acil bir ihtiyaç hâline geldiği belirtilmiştir (Le Pen, 2022).

Marine Le Pen liderliğinde Ulusal Cephe/Ulusal Birlik’in popülizminin dış politikaya yönelik genel yansımalarına bakıldığında, AB’nin içinden geçtiği ekonomik krizin, göç krizi ve terörizm gibi sorunların partinin gündemine yansarak Avrupa şüpheciliği söylemlerinin egemenlik kaybı ve egemenliğin yeniden tesisi çerçevesinde ön plana çıktığı görülmektedir. Bu söylemlerin odaklarından biri, AB’nin ulusüstü yapısına yöneliktir. 2017 cumhurbaşkanlığı seçimlerinde “Fransa’ya egemenliğin geri kazandırılması” için “halkın” çıkarlarına, ulusal egemenliğe ve Fransa’nın bağımsızlığına hizmet edecek bağımsız bir “Uluslar Avrupası” fikrinden söz edilmiştir (Le Pen, 2017a). Fransa’nın yaşadığı ekonomik zorlukların bir diğer sorumlusu olarak AB’nin yarattığı para politikasında egemenlik kaybının sona ermesi için koordineli bir şekilde ulusal para birimine dönüşmesini savunan Marine Le Pen, AB üyeliğinden ayrılmayı simgeleyen ve referanduma sunacağını söylediği “Frexit” fikrini dile getirmiştir (Le Pen, 2016a, ss. 3-4). Marine Le Pen’in Frexit söylemi yerini ilk önce Fransa’nın Birlik içerisinde daha fazla egemenliğe sahip olabileceği bir reform arayışına bırakmıştır (Eleftheriou-Smith, 2017). Yine de Avrupa’da aşırı sağın yükselişinin AB’yi bir “uluslar ittifakı” olarak yeniden şekillendirme fırsatı olarak görülmesi (Euronews, 2020) ile Avrupa şüpheciliğinin gittikçe daha yumuşak bir hâl aldığı görüldü de, Ulusal Birlik’in mevcut hâliyle AB yapılanmasına karşı tutumu devam etmektedir. 2022 cumhurbaşkanlığı seçim manifestosunda Marine Le Pen’in, AB’nin yerini alacak özgür ve egemen bir “Avrupa Milletler İttifakı’nın” kurularak AB’yi federalist bir süper devlet yapma planlarına son verme hedefi (Le Pen, 2022) bu tutumun bir göstergesidir.

Partinin ABD’ye yönelik tutumu, ABD’nin hegemon rolüne karşı Fransa’nın “kültürel olarak birbirinden çok farklı ülkelerin” oluşturduğu çok kutuplu dünyada sahip olması gereken bağımsız, egemen ve güçlü konum tasviri ile ilişkilidir (Le Pen, 2017b). Bu bağlamda, Rusya ile yakın ilişkiler geliştirilmek istenmesi, hem Fransa’nın ABD hegemonyasını küresel düzeyde dengeleme niyeti ile hem de neoliberal Batı ve transatlantiğe karşı Rusya’nın da parçası olduğu Avrupa medeniyetinde Fransa’nın lider rolünü üstlenmesi isteği ile ilişkilidir (Greene, 2023, s. 10). Marine Le Pen (2016a, s. 6), Fransa’nın Rusya ve ABD’ye eşit mesafede durarak, hiçbir süper güce itaatkâr ya da düşman olmaksızın bağlantısız ülkelerin lideri konumunda olması gerektiğini dile getirmektedir. Bu bağlamda, ülkenin stratejik otonomisi, saygınlığı ve konumu için ABD hegemonyasının bir aracı olarak gördüğü NATO’nun askeri kanadından Fransa’nın çekilmesini önermektedir (Le Pen, 2017a; 2022).

Göç akınlarını ve terörizmi Fransa’nın en büyük güvenlik tehdidi olarak gören Marine Le Pen (Henke ve Maher, 2021, s. 400), askeri müdahaleleri bu kapsamda değerlendirmektedir. Örneğin, ABD’nin Irak savaşını, Libya müdahalesini ve Suriye’de izlediği politikaları İslami köktencilik’in yükselişine ve AB’ye, oradan da doğrudan ya da dolaylı olarak Fransa’ya göç akınlarına yol açmış olması sebebiyle Fransa’nın çıkarlarına aykırı bulmaktadır (Le Pen, 2016a, s. 3). Müdahaleler, terörizmle savaş ve göçü engelleme amaçlarına hizmet ederse desteklenmektedir. Bu bağlamda, Marine Le Pen, cihatçı terörizme karşı Fransa’nın özellikle tarihi sorumlulukları olan Afrika ülkelerinden bir yardım talep edilmesi durumunda hazır olması gerektiğini savunmaktadır (Ostermann ve Stahl, 2022, s. 14). Afrika ülkelerine yapılan dış yardımlar da bu kapsamda değerlendirilmektedir. Bu yardımlar, ancak oradaki nüfuslara kendi ülkelerinden göç etmelerini engelleyecek güvenlik ve refah sağlamaları ve böylelikle cihat yanlısı ideolojilere yönelmelerini engellemeleri durumunda desteklenmektedir (Ostermann ve Stahl, 2022, s. 9). Partinin, Twitter hesabı üzerinden yaptığı açıklamada Soğuk Savaş’ın sona ermesi ile NATO’nun meşruiyetinin sona erdiğini savunarak “Rusya’yi, önceliği İslamcı terörizme karşı mücadele olan bir örgütle” (Rassemblement National,

2018a) ilişkilendirmeyi önermesi, partinin güvenlik tehdidi tanımında hem terör ve İslam'ın bağdaştırılmasını, hem de Rusya'nın bir tehdit olarak yer almadığını göstermesi açısından önemlidir.

Partinin göçü güvenlikleştirmesi, yalnızca göçmenlerin belirli bir etnik kökenden olmasına değil, aynı zamanda sayılarının gittikçe artıyor olmasına da dayandırılmaktadır. Göçü ulusal kimliğe bir tehdit olarak niteleyen Marine Le Pen, kitlesel göçün artık asimilasyonu mümkün kılmadığı için Fransız kültürüne, değerlerine ve geleneklerine yıkıcı etkisinden söz etmektedir (Kaya ve Tecmen, 2019, s. 54). Marine Le Pen, mülteci krizi için "istila" benzetmesi yapmış ve göç akınının Fransız ulusal kimliğini istikrarsızlaştıracığını ileri sürmüştür. 2015 yılı Paris saldırıları sonrası İslam, terörizm ve mülteci krizini bağdaştırarak sınırların hemen kapatılması çağrısında bulunmuştur (Ivaldi, 2018, ss. 285-286). Almanya'nın hem para politikalarında hem de göç politikalarında kendi çıkarlarını ve politikalarını AB'ye ve üye ülkelere dayattığını ifade eden Marine Le Pen (2016a), Fransa'nın Almanya'nın sığınmacı politikasını veto etmesini ve Fransa hükümetinin terörist eylemlerinde bulunduğu şüphe duyduğu tüm yabancı suçluları sınır dışı etmesini savunmuştur (Ivaldi, 2018, s. 286).

Marine Le Pen, popülist radikal sağ ideolojisi çerçevesinde Türkiye'nin AB üyeliğine karşı çıkmaktadır. Bir dış politika konusu olan Türkiye'nin AB üyeliği, partinin iç politikada güç mücadelesinde bir dış politika konusu olmanın ötesine geçmektedir. Ulusal Cephe/Ulusal Birlik, Türkiye'yi Avrupa'nın ve AB'nin dışında tutarak hem Fransa kimliğinin ve "halkın" sınırlarını çizmekte, hem de Avrupa'nın ve AB'nin çoğulculuğa dayalı kimlik tahayyüllerine meydan okumaktadır. Türkiye'nin AB üyeliğine karşıtlık, parti politikalarında süreklilik arz eden bir gündem maddesidir. Nitekim Jean-Marie Le Pen, Türkiye'nin AB üyeliğine oldukça erken bir dönemde karşı çıkmaya başlamıştır. Fas'ın AET'ye üyelik başvurusunun değerlendirildiği 1986 yılında yaptığı bir konuşmada ne Fas'ın ne de Türkiye'nin coğrafi, tarihsel ve kültürel olarak Avrupalı olduğunu ve bu sebeple AET'ye katılmayacaklarını savunmuş, alternatif olarak Avrupa-Akdeniz ilişkileri çerçevesinde işbirliği önermiştir. Jean-Marie Le Pen, ayrıca AB'yi ABD'nin "sahte bir ayağı" olarak nitelendirmiş ve Türkiye'nin AB'ye alınmasının ABD tarafından "Avrupalı uydularına" empoze edildiğini dile getirerek Türkiye'nin üyeliğinin kabul edilebilir olmadığını ifade etmiştir (République Française, 2004).

Türkiye'nin AB üyeliğinin partinin yoğun bir şekilde gündemine girmesi ise AB'nin Türkiye ile tam üyelik müzakerelerine başlama tarihi ve Avrupa Anayasası tartışmalarının odağında, 2004 Avrupa Parlamentosu seçimlerinde Jean-Marie Le Pen tarafından Türkiye'nin AB üyeliğine karşı çıkışı ile dar odaklı bir seçim kampanyası yürütülmesi ile olmuştur. Jean-Marie Le Pen, Türkiye'nin Avrupalı olmadığını ileri sürmüştür. Bu argümanını, Türkiye'nin topraklarının büyük çoğunluğunun Anadolu'da olması ile nüfusunun büyük çoğunluğunun Müslüman olması sebebiyle Avrupa uluslarının ortak Hristiyanlık köklerinden mahrum olmasına dayandırmıştır (Tekin, 2010, s. 112). Jean-Marie Le Pen ayrıca Türkiye'nin AB üyesi olması durumunda "200 milyon Orta Asyalı Türk'ün" Türkiye üzerinden kolaylıkla pasaport alarak Fransa'ya kitlesel bir göç yaratacağını iddia ederek hayali bir korku yaratmıştır (Tekin, 2010, s. 145). Jean-Marie Le Pen, 2004 yılında Avrupa Parlamentosu'nda yaptığı bir konuşmada Türkiye'nin AB üyesi olmasının Fransa'nın hızlı bir şekilde "İslamlaşmasını" getireceğini ve Avrupa'nın yavaş yavaş kültürünü, köklerini, dinini ve tarihini kaybedeceğini iddia etmiştir (République Française, 2004).

Parti başkanlığına geçtikten sonra, 2012 cumhurbaşkanlığı seçim kampanyasında dış politikaya ilişkin bir "Uluslar Avrupası" ve "egemen devletlerin oluşturduğu bir Avrupa Birliği'nin" kurulmasını öneren Marine Le Pen, bu oluşuma Rusya ve İsviçre'nin katılımlarını önerirken Türkiye'nin bu proje ile bir ilişkisi olmayacağını özellikle belirtmiştir (République Française, 2012). Marine Le Pen, "Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne girmesine karşıyım" (Le Pen, 2013a) ve "Türkiye bir Avrupa ülkesi değil" (Le Pen, 2013b) paylaşımları ile Türkiye'nin AB üyeliğine karşı tavrını net bir şekilde dile getirmiştir. Fransa "halkının" Türkiye'nin AB'ye katılımına karşı olduğunu defalarca yineleyen Marine Le Pen, "Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne girmesine yönelik tüm müzakereleri askıya alın" (Le Pen, 2015a) çağrısında bulunmuştur. Parti Türkiye'nin "ne kültürüyle ne tarihiyle ne coğrafyasıyla" Avrupalı (Rassemblement National, 2017) olduğu konusunun "Haritayı her yöne çevirebilirsiniz: Türkiye her zaman Avrupa'nın dışında kalacak" (Rassemblement National, 2018b) beyanıyla kendisi için tartışmasız olduğunu göstermiştir.

Marine Le Pen 2017 cumhurbaşkanlığı seçim kampanyasında diğer cumhurbaşkanı adaylarının da seçim kampanyalarında Türkiye'nin AB üyeliğine karşıtlığa yer vermelerine istinaden, partisinin en başından beri Türkiye'nin üyeliğine karşı çıktığını ve diğer adayların aksine bu konuda hiçbir zaman tutumunu değiştirmediklerini vurgulayarak kendisini diğer adaylardan ayırtmaya çalışmıştır (News, 2017). Popülizmin "halk" ve "elitler" arasındaki ayrımını Marine Le Pen'in Türkiye'nin AB üyeliği konusundaki görüşlerinde görmek mümkündür. Marine Le Pen, toplumdaki bu bölünmüşlüğü AB düzeyine yansıtarak Türkiye ile

müzakerelere başlanmasının “hata” olduğunu dile getirirken gerekçesini müzakerelerin “AB haklarının” iradesi dışında başlatılmasına dayandırmıştır (NTV, 2017). Marine Le Pen, genişleme sürecinde AB bütçesinden Türkiye’ye “aşırı para” aktarıldığını savunarak cumhurbaşkanı olması durumunda Türkiye ile müzakereleri sona erdirmeye vaadinde bulunmuştur (T24, 2017).

Marine Le Pen partiyi başta babası Jean-Marie Le Pen olmak üzere ırkçı unsurlardan ayırıştırırken partisini ana akım siyasete taşıma amacı gütmüştür. Bu sebeple, ırk ve etnisite temellerinde ayrımcı söylemleri doğrudan kullanmaktan kaçınmaya çalışmış ve söylemlerini Fransa’da cumhuriyetin en önemli değerlerinden biri olarak görülen laiklik üzerine inşa etmeye başlamıştır. İslam karşıtlığını cumhuriyetçi bir zeminin arkasına gizleyerek İslam ile laiklik prensibi arasında bir çatışma olduğunu ileri sürmüştür (Kaya, Rovert ve Tecmen, 2020). Marine Le Pen Fransa’nın Hristiyan köklerine vurgu yaparak laikliği yalnızca bir Batı değeri olarak sunmaktadır. Örneğin, Ayasofya’nın camiye çevrilmesi kararı “Avrupa’nın İslamlaşmasını isteyen Erdoğan’ın bir başka provokasyonu” olarak eleştirilmiştir (Rassemblement National, 2020). Ayrıca, laiklik Müslümanları ötekileştirici bir unsur olarak kullanılmakta ve İslam’a karşı ayrımcılık yapılmaktadır. İslam, terör ve göçmen bağlantıları “saldırı” ve “istila” gibi kavramlarla eşleştirilerek güvenleştirme çerçevesinde sunulmaktadır (Kaya ve Tecmen, 2019, s. 54). Toplumun İslamlaşmasına karşı laikliğin “korunması” sözü verilmektedir (Le Pen, 2017a). Marine Le Pen’in “Fransa’yı, değerlerini tehdit eden ideolojilerden koruma” şeklinde meşrulaştırmaya çalıştığı güvenleştirici söylemleri, Türkiye’ye finansman sağlaması yönünde AB’yi eleştirmesini de beraberinde getirmektedir. Nitekim, göçmenlerin “Türkiye tarafından dalgalar hâlinde Avrupa’ya gitmeye teşvik” edildiği (Le Pen, 2015b) ve Avrupa’nın “göç istilası” ile karşı karşıya kalmasını Türkiye’nin istediği söylenerek (Le Pen, 2020) Türkiye hedef gösterilmektedir. Marine Le Pen’e göre Fransa ve diğer AB ülkelerine yönelik göçmen akımından hem AB hem de Türkiye sorumludur (Rizakis, 2023, s. 58). Ayrıca, Marine Le Pen Türkiye’yi İslami köktendincilik konusunda “muğlak” bir tavra sahip olmakla suçlamaktadır (Le Pen, 2015c).

AB’nin düzensiz göçün yönetimini Türkiye topraklarına dışsallaştırmasıyla bu yönetimin maliyetlerine yönelik kendi payına düşen kısım olarak belirlenen 3 milyar Avroluk fona ek ikinci bir 3 milyarlık fon paketini devreye soktuğu Türkiye ve AB arasındaki Göçmen Mutabakatı sebebiyle Türkiye konusu Marine Le Pen’in gündeminde epey yer almıştır. Mutabakatı “tam bir felaket” (Le Pen, 2016b) olarak değerlendiren Marine Le Pen “bu kötü anlaşmayı Avrupa halklarına empoze ediyorsunuz” (Le Pen, 2016c) paylaşımı ile hem AB’ye hem Türkiye’ye yönelik eleştirileri popülist unsurlara dayandırmıştır. “AB ile sınırlarımızın açılması bizi o kadar zayıflattı ki Türkiye’nin şantajına boyun eğdik” (Russian Today, 2016) sözleri ile AB’nin yarattığı egemenlik kaybı vurgusunu yinelemiştir. Ayrıca, Marine Le Pen, Merkel’in Türkiye ile böyle bir mutabakatı müzakere etmek için yetkisinin olmadığını yine popülist bir söylemle “halkların arkasından” (Le Pen, 2017c) “Avrupa’daki halkların çoğunluğunun iradesine” aykırı davrandığı yönünde dile getirmiştir. Yine, Merkel’in mutabakat kapsamında 6 milyarlık fon, Türkiye lehine vize kolaylığı ve muafiyeti ile Fransa’nın kuvvetle karşı olduğu üyelik konusunu görüşmüş olmasını “halka ihanet” olarak adlandırmıştır. Le Pen, Türkiye ile AB arasında göç konusundaki işbirliği ve yakınlaşmaya rağmen Türkiye’nin AB üyeliliğine karşı olduğunu yineleyerek, Türkiye’nin “ne tarihsel, kültürel olarak ne de coğrafi olarak” Avrupalı olduğunu böylelikle AB’nin bir parçası olmakla “iş olmadığını” savunmuştur (Russian Today, 2016). Marine Le Pen, “Fransızlar Türkiye’yi Avrupa Birliği’nde istemiyor ama süreç devam ediyor” (Le Pen, 2016d) paylaşımı ile yine halka atıfta bulunmuştur. “Türkiye geçen Kasım ayında göçmen akışını durdurmak için 3 milyar avro elde etti, verilen söz elbette yerine getirilmedi” (Le Pen, 2016e) paylaşımında bulunurken Mutabakat sonrasında Avrupa’ya düzensiz göçmen girişindeki düşüşte Türkiye’nin rolünü de görmezden gelmiştir. Marine Le Pen, düzensiz göçün yönetimi konusunda AB üyesi olmayan Türkiye’nin üçüncü bir ülke olarak AB göç politikasına dâhil edilmesini hem Fransa’nın AB lehine egemenlik kaybı olarak eleştirmiş, hem de AB’yi göç politikasını nasıl yöneteceğini bilmeyen bir “beceriksiz” olarak nitelendirmiştir (Baider, 2017, ss. 99-100).

Marine Le Pen, 2018 yılında Türkiye’deki rejimin özgürlükleri ihlal ettiği, Kıbrıs’ın işgali ve Türkiye’nin coğrafi konumu sebebiyle AB’ye Türkiye ile katılım sürecinin kesin olarak durdurulması çağrısında bulunmuştur (Le Pen, 2018a). “Türkiye’ye çok fazla para akıtıldığını” (Le Pen, 2018b) ileri süren Marine Le Pen, “Uluslar ve Halklar Avrupası için” sloganı ile yürüttüğü 2019 Avrupa Parlamentosu seçim kampanyasında Türkiye’ye en çok yeri seçim programının AB bütçesi ile ilgili kısmında vermiştir. Türkiye’nin adaylığına son verilmesi ile genişleme politikası kapsamında katılım öncesi yardımın sona ereceği ve böylece AB bütçesinde tasarruf yapılabileceği önerilmiştir. Ayrıca “göçmenlere yönelik şantajı nedeniyle Türkiye’ye yapılan yardımın kaldırılmasıyla (1,5 milyar avro)” ile yine “kurtarılabilecek” milyarlarca Avro’ya referans verilmiştir (Rassemblement National, 2019a, s. 5). Türkiye’nin AB üyeliliğini “Avrupa: coğrafi gerçekler ve komşular” bölümünde ele alan parti, Avrupa’nın sınırlarını çizmeden işbirliği yapılamayacağını ve

genişlemelerin AB'yi zayıflattığını öne sürerek “Avrokratların Türkiye'yi AB'ye entegre etme” çabalarına bir son verilmesi gerektiğini önermiştir. Bu hususta, Türkiye “komşu” olarak değerlendirilerek “AB içinde Türkiye'ye hayır” denmekte ancak imtiyazlı ortaklık geliştirmenin gerekliliğinden bahsedilmektedir (Rassemblement National, 2019a, s. 9). Ayrıca, 2019 Avrupa Parlamentosu seçim kampanyası sırasında parti hesabından diğerk partilerin adaylarının geçmişte Türkiye'nin AB üyeliğini destekleyen söylemleri paylaşarak, Türkiye'nin AB üyeliğine verilen destek “kimliğimizin inkarı” ve “ülkemizin göç bataklığına sürüklenmesi” (Rassemblement National, 2019b) ile “vatansever liderlere hakaret” (Rassemblement National, 2018c) olarak değerlendirilmiştir.

AB'yi “teknokratik bir canavar” olarak nitelendiren Ulusal Birlik partisi, AB'nin mevcut hâliyle çalışmadığı ve her genişlemenin AB'yi zayıflattığı görüşündedir (Rassemblement National, 2022). Türkiye özelinde genişlemenin ise bir “medeniyet ve kültür hatası” olacağı savunulmaktadır (Le Pen, 2021a). Parti her ne kadar aşırı sağ köklerinden kurtularak ana akım siyasetin merkezine yerleşmeye çalışsa da Türkiye'nin AB üyeliğine karşıtlığını dini referanslarla dile getirerek Fransa ve Avrupa kimliğine ilişkin dışlayıcı tanımlamasını sürdürmektedir. Türkiye'nin AB üyeliğini destekleyen Chirac, bu karardan dolayı “Avrupa'nın Hristiyan kökenlerini tanımayı” reddetmekle eleştirilmektedir (Le Pen, 2021b). Böylelikle, Marine Le Pen liderliğinde Ulusal Cephe/Ulusal Birlik partisi Türkiye'nin AB üyeliğine yönelik tutumunu hem popülizmin egemenlik vurgusu temelinde AB'ye yönelik şüpheliği ve eleştirileri ile desteklemekte, hem de radikal sağın ideolojisi temelinde kültürel ve dinsel unsurlarla Türkiye'yi dışlamakta ve ötekileştirmektedir.

Sonuç

Türkiye, izlediği Batı yönlü kimlik ve dış politikası doğrultusunda bütünleşmenin ilk yıllarından beri Avrupalı bir devlet olarak tanınma arzusunun bir yansıması olarak Avrupa bütünleşmesinin kurumsal yapısı içinde kendini konumlandırmak istemiştir. Fransa, Türkiye'nin AB üyeliği seyrinde oldukça önemli bir role sahiptir. Nitekim Türkiye'nin AET'ye ortak üyelik başvurusunu destekleyen tek ülke Fransa olmuştur. AB'ye tam üyelik başvurusu sonrasında adaylık statüsünü alması uzun yıllar süren Türkiye'nin AB ile ilişkilerindeki bu ilerlemede dönemin Fransa Cumhurbaşkanı Chirac'ın rolü kayda değer önemdedir. Türkiye-AB ilişkilerinin seyrindeki bu ilerleme kadar, Sarkozy'nin cumhurbaşkanlığı döneminde müzakere başlıklarını bloke etmesi sonucu üyelik sürecinin siyasi sebeplerle tıkanmasının gösterdiği üzere Fransa, Türkiye-AB ilişkilerinin ilerleyememesinde de hayati bir role sahiptir. Fransa'nın Türkiye'nin AB üyeliğine yönelik tutumunu, AB içinde Fransa'nın liderlik rolüne ilişkin vizyonundan bağımsız düşünmek mümkün değildir. Macron döneminde Türkiye-Fransa ikili ilişkilerinde ortaya çıkan rekabet ve çıkar çatışması, Fransa'nın Türkiye'nin AB ile bütünleşmede geldiği yerin Fransa için geri döndürülemez olmadığını göstermesi açısından önemlidir. Türkiye'ye tam üyelik yerine imtiyazlı ortaklık verilmesi Fransa'da neredeyse bir uzlaş hâline gelmişken, Türkiye-AB ilişkilerinin geldiği noktada önemli bir başarı olan Gümrük Birliği'nin Fransa tarafından yeri ve zamanı geldiğinde bir koz olarak kullanılabiliyor olması alternatif önerisinde hem imtiyazı hem ortaklığı sorgulatmaktadır.

Fransa, Türkiye'nin Avrupalı kimliğinin en yoğun tartışıldığı ve bu tartışmanın güncelliğini yitirmediği AB ülkelerinden biridir. Bu durum, Fransa'nın kendisine ve Avrupa'ya atfettiği kimlikle doğrudan ilişkilidir. Nitekim Türkiye'nin AB üyeliği AB'nin hem coğrafi sınırlarının nerede bittiğine yönelik tartışmaların, hem de bir Hristiyan Birliği olup olmadığına yönelik tartışmaların merkezinde yer almaktadır. Bu tartışmaları yüksek sesle dile getiren siyasi ideolojilerden biri Fransa'da da Avrupa'nın genelinde olduğu gibi yükselişte olan popülist radikal sağ ideolojidir. Fransa siyasetinin köklü aktörlerinden biri olan Ulusal Cephe partisi, Marine Le Pen'in başa geçmesinden sonra aşırı sağ bir partiden ana akım bir partiye dönüşmek için bir değişim sürecine girmiştir. Bu değişim, popülizm çerçevesine yerleştirilerek Fransa'nın ve AB'nin geçmekte olduğu krizlerin gündem yapılmasıyla seçmenin ana akım partilerin mevcut yönetimine duydukları hoşnutsuzluğa karşı bir alternatif olarak sunulmuştur. Nitekim popülist söylemler seçmeni çekebilmiş ve partinin son yıllardaki hem ulusal hem Avrupa düzeyindeki seçim performansına yansiyarak Fransa'da iktidarın en güçlü rakibi konumuna yükselmesini beraberinde getirmiştir. Bu hususta, Fransa'da Ulusal Birlik partisinin gelecek seçimlerdeki başarısı Türkiye'nin AB üyeliğinin seyrini de daha fazla etkileme potansiyeline sahiptir.

Marine Le Pen ve partisi Ulusal Cephe/Ulusal Birlik Türkiye'nin AB üyeliğine kesin bir dille karşı çıkmaktadır. Partinin geçirdiği dönüşüm düşünüldüğünde, Türkiye'nin Avrupalı kimliğinin reddi parti politikaları açısından süreklilik arz etmektedir. Her ne kadar partinin ırkçı unsurlarından arınma çabası bir

dönüşüme işaret etse de partinin radikal sağ ideolojisi çerçevesinde İslam dininin, Müslümanların ve göçmenlerin ötekileştirilmesiyle dışlayıcılığı sürdürülmektedir. Bu hususta, Türkiye yalnızca coğrafi, kültürel ve tarihsel referanslarla Avrupa ve Avrupalı tanımının dışında bırakılmamaktadır. Fransa'nın laik bir ülke olarak kendini konumlandırmasına bir değer olarak sahip çıkılmakta ve bu değer yalnızca Batı'ya ait olarak sunulurken Batı dışında kalan çoğunluğu Müslüman bir ülke olan Türkiye ile bağdaştırılamaz görülmektedir. Türkiye'nin AB üyeliğine karşıtlık aynı zamanda Fransa'nın geçirmekte olduğu ekonomik zorluklar çerçevesinde ele alınarak Türkiye'nin adaylık kapsamında aldığı katılım öncesi yardımlar popülist bir dille AB bütçesine ve dolayısıyla seçmenin vergilerine bir yük olarak lanse edilmektedir.

Fransa'da popülist radikal sağın en önemli gündemlerinden biri olan göç konusu Türkiye'nin AB üyeliği hususunda hem iç politikaya yönelik kimlik ve halk tanımlamasındaki dışlayıcılığında, hem de dış politikaya yönelik egemenliğin yeniden tesisi ve Avrupa şüphecilliğinde birleşmektedir. Ulusal sınırların göçe karşı korunması savından hareket eden Ulusal Birlik partisi ve Marine Le Pen'in söylemlerinin gösterdiği üzere, Türkiye ile AB arasında önemli bir işbirliği alanı hâline gelen göçün yönetimi hem AB'nin yetki alanının sınırları, hem de bu işbirliği için ayrılan fonların "İslami köktendincilik" ile ilgili tutumu belirsiz olarak görülen "Müslüman" bir ülkeye verilmesi ile eleştirilere konu olmaktadır. Göçü ve göçmenleri Fransa'ya, ulusuna ve kimliğine yönelik bir tehdit olarak gören ve güvenleştirmeyi "akın" ve "istila" gibi kavramlarla inşa eden Marine Le Pen ve partisi, Fransa kimliğine yönelik tanımladığı tehditleri doğrudan ve dolaylı olarak Türkiye'nin AB üyeliğine karşı çıkışının gerekçeleri için de kullanmaktadır. Böylelikle, Fransa'da yükselen popülist radikal sağ örneğinde Türkiye'nin AB üyeliği tartışması bir dış politika konusunun popülizmin eklenildiği ideolojik yönelime bağlı olarak Ulusal Cephe/Ulusal Birlik'in kendi ülkesi ve toplumuna yönelik vizyonunu yansıtmaktadır. Fransa'da popülist radikal sağın iktidara gelip gelemeyeceğinden bağımsız olarak hem kamuoyunu hem de aynı seçmenin oyu için rekabet eden ve Fransa ve Avrupa vizyonlarında gittikçe popülist söylemlere kayan ana akım partileri Türkiye'nin AB üyeliğinin sonlandırılması yönünde etkileyeceğini öngörmek mümkündür.

Etik Beyan

"Türkiye-Avrupa Birliği İlişkilerinin Geleceğini Yeniden Düşünmek: Fransa'da Yükselen Popülist Radikal Sağ ve Türkiye'nin Avrupa Birliği Üyeliliğine Bakışı" başlıklı çalışmanın yazım sürecinde bilimsel kurallara, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir.

Çatışma Beyanı

Çalışmada herhangi bir potansiyel çıkar çatışması söz konusu değildir.

Kaynakça

- Akdemir, E. (2009). 11 Eylül 2001, 11 Mart 2004 ve 7 Temmuz 2005 terörist saldırılarının ardından İslam'ın Avrupa'da algılanışı. *Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi*, 8(1), 1-26. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/847777>
- Akgül Durakçay, F. (2021). Fransa'da popülist radikal sağ: Ulusal Birlik-Ulusal Cephe partisi. İçinde M. Aknur ve İ. Saylan (Edt.), *Batı Avrupa'da popülist radikal sağ partiler* (ss. 239-287). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Aknur, M. ve Saylan, İ. (Edt.) (2021). *Batı Avrupa'da popülist radikal sağ partiler*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Aydın Düzgüt, S. (2009). Constructing Europe through Turkey: french perceptions on Turkey's accession to the European union. *Politique Européenne*, 3(29), 47-82. doi: 10.3917/poeu.029.0047
- Baider, F.H. (2017). D'AILLEURS, point d'orgue dans la stratégie discursive de Marine Le Pen. *La Linguistique*, 53(1), 87-106. doi: 10.3917/ling.531.0087
- Balfour, R., Emmanouilidis, J.A., Grabbe, H., Lochocki, T., Mudde, C., Schmidt, J., Fieschi, C., Hill, C., Mendras, M., Niemi, M.L. ve Stratulat, C. (2016). *Europe's troublemakers: The populist challenge to foreign policy*. Brüksel: European Policy Centre.
- Balkır, C. ve Soyaltın, D. (2018). *Avrupalılaşıma: Tarih, kavram, kuram ve Türkiye uygulaması*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Barr, R.R. (2009). Populists, outsiders and anti-establishment politics. *Party Politics*, 15(1), 29-48. doi: 10.1177/1354068808097890
- BBC. (2004, 27 Eylül). Sarkozy'den Türkiye'ye itiraz. Erişim adresi: https://www.bbc.co.uk/turkish/news/story/2004/09/040927_turkey_eu_france.shtml
- BBC. (2018, 27 Ağustos). Macron: Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Türkiye'si Kemal'in Türkiye'si değil. Erişim adresi: <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-45320424>
- Billion, D. (2010). Nicolas Sarkozy et la Turquie: Un double rupture. *Revue Internationale et Stratégique*, 1(77), 157-162. doi: 10.3917/ris.077.0157

- Bozdağlıoğlu, Y. (2008). Modernity, identity and Turkey's foreign policy. *Insight Turkey*, 10(1), 55-76. Erişim adresi: <https://www.insightturkey.com/articles/modernity-identity-and-turkeys-foreign-policy>
- Chrysosgelos, A. (2017). Populism in foreign policy. *Oxford Research Encyclopedia of Politics*. doi: 10.1093/acrefore/9780190228637.013.467.
- Commission of the European Communities. (1989). *Commission opinion on Turkey's request for accession to the Community*. SEC (89) 2290 final. Brüksel: Commission of the European Communities. Erişim adresi: https://www.cvce.eu/content/publication/2005/2/4/4cc1ac8-06b2-40c5-bb1e-bb3d4860e7c1/publishable_en.pdf
- Cottin, D. (2019, 7 şubat). Emmanuel Macron s'est-il d'ejà prononcé en faveur de l'entrée de la Turquie dans l'UE? *Liberation*. Erişim adresi: https://www.liberation.fr/checknews/2019/02/15/emmanuel-macron-s-est-il-deja-prononce-en-faveur-de-l-entree-de-la-turquie-dans-l-ue_1708928/
- Council of the European Union. (2002). *Copenhagen European Council 12 and 13 December 2002 presidency conclusions*. 15917/02. Brüksel: Council of the European Union. Erişim adresi: <https://www.consilium.europa.eu/media/20906/73842.pdf>
- Çapanoğlu, S. ve Servantie D. (2015). 2015: Fransa'ya Türk goçünün 50'nci yılında Türkiye-Fransa ilişkileri. *İktisadi Kalkınma Vakfı*, (129). Erişim adresi: https://www.ikv.org.tr/images/files/document_fusionne.pdf
- Çelikel, E. (2019). *Problematic in Turkish-French relations: the French perspective on Turkey's candidacy for European Union membership* (Yüksek Lisans Tezi). Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Daguzan, J. (2022). The French presidential election 2022: Irreconcilable clash between world views and Mediterranean perspectives?. *IEMed. Mediterranean Yearbook 2002*, 215-221. Erişim adresi: <https://www.iemed.org/publication/the-french-presidential-election-2022-irreconcilable-clash-between-world-views-and-mediterranean-perspectives/>
- Darmon, M. (2020, 9 Kasım). La France veut proposer de supprimer l'union douanière entre l'UE et la Turquie. *Europe 1*. Erişim adresi: <https://www.europe1.fr/politique/diplomatie-macron-veut-supprimer-lunion-douaniere-entre-lunion-europeenne-et-la-turquie-4004339>
- De Cleen, B. (2017). Populism and nationalism. İçinde C.R. Kaltwasser, P. Taggart, P. Ochoa Espejo ve P. Ostiguy (Edt.), *The Oxford Handbook of Populism* (ss. 342-362). Oxford: Oxford University Press.
- Deniş, H.E. (2021). Popülist milliyetçilik. İçinde H. Acar (Edt.), *Milliyetçilik Tipolojileri* (ss. 393-420). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Destradi, S., Cadier, D. ve Plegemann, J. (2021). Populism and foreign policy: A research agenda. *Comparative European Politics*, (19), 663-682. doi: 10.1057/s41295-021-00255-4
- Eleftheriou-Smith, L. (2017, 22 Mayıs). Marine Le Pen to abandon 'Frexit' plans following disastrous election defeat. *Independent*. Erişim adresi: <https://www.independent.co.uk/news/world/europe/marine-le-pen-frexit-france-eu-leave-french-electiondefeat-front-national-presidential-candidate-a7749236.html>
- Élysée. (2014). *Déclaration de M. François Hollande, Président de la République, sur les relations franco-turques et sur la politique économique du gouvernement, à Istanbul le 28 janvier 2014*. Erişim adresi: <https://www.elysee.fr/francois-hollande/2014/01/28/declaration-de-m-francois-hollande-president-de-la-republique-sur-les-relations-franco-turques-et-sur-la-politique-economique-du-gouvernement-a-istanbul-le-28-janvier-2014>
- Euractive. (2002, 19 Aralık). 12-13 December 2002 – Copenhagen Summit of the European Council and Turkey. Erişim adresi: <https://www.euractiv.com/section/enlargement/opinion/12-13-december-2002-copenhagen-summit-of-the-european-council-and-turkey/>
- Euronews. (2020, 6 şubat). Marine Le Pen: EU has more to lose on Brexit, but I don't want Frexit. Erişim adresi: <https://www.euronews.com/2020/02/06/marine-le-pen-eu-has-more-to-lose-on-brexit-but-i-don-t-want-frexit>
- Euronews. (2022, 7 Ocak). Macron: Türkiye AB üyesi olamaz, Erdoğan'ın siyasi projesi Avrupa değerlerine uymuyor. Erişim adresi: <https://tr.euronews.com/2022/01/07/macron-turkiye-ab-uyesi-olamaz-erdogan-n-siyasi-projesi-avrupa-degerlerine-uyuyor#:~:text=Haber%20D%3%BCnya%20Fransa-,Macron%3A%20T%C3%BCrkiye%20AB%20%C3%BCyesi%20olamaz%2C%20Erdo%4%9Fan%4%B1n,siyasi%20projesi%20Avrupa%20de%4%9Ferlerine%20uyuyor&text=Fransa%20Cumhurba%5%9Fkan%4%B1%20Emmanuel%20Macron%2C%20T%C3%BCrkiye,projesinin%20Avrupa%20de%4%9Ferlerine%20uymad%C4%B1nC4%9F%C4%B1nC4%B1%20s%C3%B6yledi.>
- European Parliament. (2015, 7 Ekim). *Press Release - François Hollande and Angela Merkel face MEPs*. Erişim adresi: <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20150929IPR94921/francois-hollande-and-angela-merkel-face-meps?quizBaseUrl=https%3A%2F%2Fquizweb.europarl.europa.eu>
- Farand, C. (2017, 5 şubat). Marine Le Pen launches presidential campaign with hardline speech. *Independent*. Erişim adresi: <https://www.independent.co.uk/news/world/europe/marine-le-pen-front-national-speech-campaign-launch-islamic-fundamentalism-french-elections-a7564051.html>
- France 24. (2018, 5 Ocak). Macron propose un "partenariat" de l'UE avec la Turquie à défaut d'une adhésion. Erişim adresi: <https://www.france24.com/fr/20180105-macron-propose-partenariat-lue-turquie-a-defaut-dune-adhesion>

- Franck, R. (2005). Why did a majority of French voters reject the European Constitution?. *European Journal of Political Economy*, 21, 1071-1076. doi: 10.1016/j.ejpoleco.2005.09.004
- Gentleman, A. (2004, 2 Ekim). French public given veto on Turkey's EU membership. *The Guardian*. Erişim adresi: <https://www.theguardian.com/world/2004/oct/02/eu.france>
- Goldirova, R. (2007, 18 Mayıs). Turkey angered by Sarkozy 'Mediterranean Union' idea. *Euobserver*. Erişim adresi: <https://euobserver.com/news/24087>
- Greene, T. (2023). Natural allies? Varieties of attitudes towards the United States and Russia within the French and German radical right. *Nations and Nationalism*, 1-17. doi: 10.1111/nana.12957
- Henke, M. ve Maher, R. (2021). The populist challenge to European defense. *Journal of European Public Policy*, 28(3), 389-406. doi: 10.1080/13501763.2021.1881587
- Hürriyet Daily News. (2017, 8 Eylül). EU divided over calls to block Turkey's bid. Erişim adresi: <https://www.hurriyetdailynews.com/eu-divided-over-calls-to-block-turkeys-bid-117671>
- Ivaldi, G. (2018). Contesting the EU in times of crisis: The Front National and Euroscepticism in France. *Politics*, 38(3), 278-294. Doi: 10.1177/0263395718766787
- Ivaldi, G. (2019). Populism in France. İçinde D. Stockemer (Edt.), *Populism around the world: A comparative perspective* (ss. 27-48). İsviçre: Springer.
- Karlsson, I. (2006). The Turk as a threat and Europe's "other". *International Issues and Slovak Foreign Policy Affairs*, 15(1), 62-72. Erişim adresi: <https://www.jstor.org/stable/26590546>
- Karpuzcu, T. (2020). Macron ve Sarkozy'nin Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliği konusunda söylemlerinin karşılaştırmalı analizi. *Academic Review of Humanities and Social Sciences*, 3(2), 245-266. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1198986>
- Katsambekis, G. ve Kioupiolis, A. (2019). Introduction: The populist radical left in Europe. İçinde G. Katsambekis ve A. Kioupiolis (Edt.), *The populist radical left in Europe* (ss. 1-20). Londra ve New York: Routledge.
- Kaya, A. ve Tecmen, A. (2019). Europe versus Islam?: Right-wing populist discourse and the construction of a civilizational identity. *The Review of Faith & International Affairs*, 17(1), 49-64. doi: 10.1080/15570274.2019.1570759
- Kaya, A., Robert, M. ve Tecmen, A. (2020). Populism in Turkey and France: nativism, multiculturalism and Euroscepticism. *Turkish Studies*, 21(3), 361-391. doi: 10.1080/14683849.2019.1637260
- Kempin, R. (2021). France and Turkey: Estrangement and strategic rivalry. İçinde R. Kempin (Edt.), *France's foreign and security policy under president Macron: The consequences for Franco-German cooperation* (ss. 42-45). Berlin: Stiftung Wissenschaft und Politik.
- Kriesi, H., Grande, E., Dolezal, M., Helbling, M., Höglinger, D., Hutter, S. ve Wüest, B. (2012). *Political conflict in Western Europe*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Laclau, E. (2005). *On populist reason*. Londra: Verso.
- Karamanidou, L. (2015). The securitisation of European migration policies: Perceptions of threat and management of risk. İçinde G. Lazaridis ve K. Wadia (Edt.), *The securitisation of migration in the EU: Debates since 9/11* (ss. 37-61). Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Le Figaro. (2008, 29 Mayıs). UE: référendum obligatoire pour l'entrée de la Turquie. Erişim adresi: <https://www.lefigaro.fr/politique/2008/05/29/01002-20080529ARTFIG00694-ue-referendum-obligatoire-pour-l-entree-de-la-turquie.php>
- Le Pen, M [@ML_officiel]. (2013a, 9 Haziran). Je suis opposée à l'entrée de la Turquie dans l'Union Européenne #BFMPolitique. Twitter. Erişim adresi: https://twitter.com/MLP_officiel/status/343778885529387010
- Le Pen, M [@ML_officiel]. (2013b, 9 Haziran). La Turquie n'est pas un pays européen #BFMPolitique. Twitter. Erişim adresi: https://twitter.com/MLP_officiel/status/343778980308086784
- Le Pen, M [@ML_officiel]. (2015a, 27 Kasım). "Suspendons toute négociation en vue de l'entrée de la Turquie dans l'Union européenne !" #PleinSud06. Twitter. Erişim adresi: https://twitter.com/MLP_officiel/status/670318016295497729
- Le Pen, M [@ML_officiel]. (2015b, 27 Kasım). "Les #migrants sont incités par la Turquie à partir en vagues vers l'Europe." #PleinSud06. Twitter. Erişim adresi: https://twitter.com/MLP_officiel/status/670318092325646341
- Le Pen, M [@ML_officiel]. (2015c, 16 Ocak). "Ne croyez-vous pas que la Turquie a un comportement ambigu à l'égard du fondamentalisme islamiste ?" #19hRuthElkrief. Twitter. Erişim adresi: https://twitter.com/MLP_officiel/status/556153711664594944
- Le Pen, M [@ML_officiel]. (2016b, 16 Nisan). "L'accord passé par Madame Merkel, au nom de l'Union européenne, avec la Turquie est une catastrophe." #MENL. Twitter. Erişim adresi: https://twitter.com/MLP_officiel/status/721321185712205824
- Le Pen, M [@ML_officiel]. (2016c, 11 Mayıs). "Vous imposez aux peuples européens ce mauvais accord avec la #Turquie suite au coup de force du président Erdogan." #PlenPE. Twitter. Erişim adresi: https://twitter.com/MLP_officiel/status/730439747928231936
- Le Pen, M [@ML_officiel]. (2016d, 25 Nisan). "Les Français ne veulent pas de la #Turquie dans l'Union européenne, et pourtant le processus continue." #Les4Vérités. Twitter. Erişim adresi: https://twitter.com/MLP_officiel/status/724474911142633473

- Le Pen, M [@ML_officiel]. (2016e, 9 Mart). "La Turquie a obtenu en novembre dernier 3 milliards d'euros pour tarir le flux de migrants, promesse bien s'ur restée sans suite..." #PlenPE. Twitter. Erişim adresi: https://twitter.com/MLP_officiel/status/707493541359050753
- Le Pen, M [@ML_officiel]. (2017c, 14 Mart). "Madame Merkel a cru bon de négocier avec la Turquie et Erdogan dans le dos des Européens, notamment sur l'immigration." @RFI. Twitter. Erişim adresi: https://twitter.com/MLP_officiel/status/841705667203330051
- Le Pen, M [@ML_officiel]. (2018a, 5 Ocak). Dérive liberticide du régime d'#Erdogan, occupation de Chypre, position géographique de la #Turquie : pour toutes ces raisons, la France doit demander l'arrêt définitif du processus d'adhésion de la Turquie à l'UE ! MLP. Twitter. Erişim adresi: https://twitter.com/MLP_officiel/status/949246693781987328?ref_src=twsrc%5Etfw%7Ctwcamp%5Etweetembed%7Ctwterm%5E949246693781987328%7Ctwgr%5E57cb9324050e249f2f4610a88b2c7c1d1bd8fcb8%7Ctwcon%5Es1_&ref_url=https%3A%2F%2Fwww.europe1.fr%2Fpolitique%2Fmarine-le-pen-veut-larret-definitif-du-processus-dadhesion-de-la-turquie-a-lue-3537923
- Le Pen, M [@ML_officiel]. (2018b, 25 Haziran). "Nous versons beaucoup d'argent à la #Turquie. L'Union européenne lui a déjà versé 3 milliards, et envisage de lui verser à nouveau 3 milliards... Je me pose la question des conditions de ces versements !" #8h30Politique. Twitter. Erişim adresi: https://twitter.com/MLP_officiel/status/1011144437853032449
- Le Pen, M [@ML_officiel]. (2020, 4 Mart). L'Europe vit une tentative d'invasion. Lorsqu'un pays masse des milliers d'hommes à une frontière et leur commande d'y entrer en force, cela porte un nom : une invasion. #Migrants Face à l'invasion migratoire voulue par la #Turquie d'#Erdogan, contrôlons nos frontières !. Twitter. Erişim adresi: https://twitter.com/MLP_officiel/status/1235162723576668163?t=mABRn1WKfEevFjZlpwTIInw&cs=08
- Le Pen, M [@ML_officiel]. (2021a, 23 Aralık). Quand J. Chirac refusait de reconnaître les racines chrétiennes de l'Europe et soutenait l'entrée de la Turquie, V. Péresse ne trouvait rien à redire. Espérons que cette conversion à la défense de notre identité ne se volatilise pas quand il faudra me soutenir face à E. Macron. Twitter. Erişim adresi: https://twitter.com/MLP_officiel/status/1473974045800607747?t=4ir3yBZ1Nu7vLVT4EUjgEA&cs=08
- Le Pen, M [@ML_officiel]. (2021b, 21 Nisan). Preuve supplémentaire que la complaisance à l'égard de la #Turquie est une faute morale et politique, et que son intégration dans l'Union européenne serait une faute civilisationnelle et culturelle. Twitter. Erişim adresi: https://twitter.com/MLP_officiel/status/1384819167782744064?t=kiozZIXsCogsNgAZdKtb1w&cs=08
- Le Pen, M. (2016a). France's next revolution? A conversation with Marine Le Pen. *Foreign Affairs*, 95(6), 2-6. Erişim adresi: <https://www.jstor.org/stable/43948375>
- Le Pen, M. (2017a). 144 engagements présidentiels: Election présidentielle – 23 Avril et 7 Mai 2017. *Rassemblement National*. Erişim adresi: <https://www.rassemblementnational.fr/pdf/144-engagements.pdf>
- Le Pen, M. (2017b). Conférence présidentielle : politique internationale de la France dans un monde multipolaire. Erişim adresi: <https://www.youtube.com/watch?v=p2qm0nybjIY>
- Le Pen, M. (2022). M La France – Mon projet présidentiel. Erişim adresi: <https://mlafrance.fr/pdfs/manifeste-m-la-france-programme-presidentiel.pdf>
- Lecha, E.S., Tekin, F. ve Sökmen, M.J. (2018). It takes two to tango: Political changes in Europe and their impact on Turkey's EU bid. *FEUTURE*, (17). Erişim adresi: https://www.cidob.org/en/publications/publication_series/project_papers/feuture/it_takes_two_to_tango_political_changes_in_europe_and_their_impact_on_turkey_s_eu_bid
- Liang, C.S. (2007). Europe for the Europeans: The foreign and security policy of the populist radical right. İçinde C.S. Liang (Edt.), *Europe for the Europeans: The foreign and security policy of the populist radical right* (ss. 1-32). İngiltere: Ashgate.
- Libération, (2017, 28 Nisan). Au menu des intox FN du jour: Jaurès, la Turquie, les affaires. Erişim adresi: https://www.liberation.fr/desintox/2017/04/28/au-menu-des-intox-fn-du-jour-jaurès-la-turquie-les-affaires_1566102/
- Macmillan, C. (2010). Privileged partnership, open ended accession negotiations and the securitisation of Turkey's EU accession process. *Journal of Contemporary European Studies*, 18(4), 447-462. doi: 10.1080/14782804.2010.535698
- Mair, P. (2013). *Ruling the void: The hollowing of Western democracy*. Londra: Verso.
- Manow, P., Schäfer, A. ve Zorn, H. (2008). Europe's party-political centre of gravity, 1957–2003. *Journal of European Public Policy*, 15(1), 20–39. doi: 10.1080/13501760701702140
- Ministère de l'Intérieur et des Outre-mer. (t.y.). Les résultats. Erişim adresi: <https://mobile.interieur.gouv.fr/Elections/Les-resultats>
- Moffitt, B. ve Tormey, S. (2014). Rethinking populism: Politics, mediatisation and political style. *Political Studies*, 62(2), 381–397. doi: 10.1111/1467-9248.12032
- Morozov, V. ve Rumelili, B. (2012). The external constitution of European identity: Russia and Turkey as Europe-makers. *Cooperation and Conflict*, 47(1), 28-48. doi: 10.1177/0010836711433124
- Mouffe, C. (2018). *Sol populizm* (ev: Aybars Yanık). İstanbul: İletişim Yayınları.

- Mudde, C. (2004). The populist zeitgeist. *Government and Opposition*, 39(4), 541–563. doi: 10.1111/j.1477-7053.2004.00135.x
- Mudde, C. (2007). *Populist radical right parties in Europe*. Cambridge.: Cambridge University Press.
- Mudde, C. (Edt.) (2017). *The populist radical right: A reader*. Abingdon: Routledge.
- Müftüler Baç, M. (2001). *Türkiye ve AB: Soğuk Savaş sonrası ilişkiler*. İstanbul: Alfa.
- Müftüler-Baç, M. (2016). Turkey's ambivalent relationship with the European Union: To accede or not to accede. *Uluslararası İlişkiler*, 13(52), 89-103. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/540900>
- Müftüler-Baç, M. (2018). Remolding the Turkey-EU relationship. *Turksib Policy Quarterly*, 17(1), 119-128. Erişim adresi: <https://research.sabanciuniv.edu/id/eprint/35406/1/muftulerbac2018TPQ.pdf>
- News. (2017, 19 Nisan). Marine Le Pen: We are always against Turkey's EU accession. Erişim adresi: <https://news.am/eng/news/385409.html>
- Nicolaidis, K. (t.y.). Turkey is European ... for Europe's sake. Erişim adresi: <http://turkishpolicy.com/images/stories/2003-04-EUforeignpolicy/TPQ2003-4-nicolaidis.pdf>
- NTV. (2017, 24 Şubat). Le Pen: Türkiye ile tam üyelik müzakereleri hata. Erişim adresi: <https://www.ntv.com.tr/dunya/le-pen-turkiye-ile-tam-uyelik-muzakereleri-hata,c1gB1fZ1aUyHvi6U63uNsQ>
- Ostermann, F. ve Stahl, B. (2022). Theorizing populist radical-right foreign policy: Ideology and party positioning in France and Germany. *Foreign Policy Analysis*, 1-22. doi: 10.1093/fpa/orac006
- Öniş, Z. (2008). Turkey-EU relations: Beyond the current stalemate. *Insight Turkey*, 10(4), 35-50. Erişim adresi: www.jstor.org/stable/26330810
- Özgöker, U. ve Musaoğlu, N. (2013). *Avrupa Kimliği Kurgusu*. Edirne: Paradigma Akademi.
- Penez, A. (2006). *Avrupa Birliği sürecinde Türkiye Fransa ilişkileri* (Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü, İzmir.
- Rassemblement National [@RNational_off]. (2017, 18 Nisan). .@nicolasbayfn : "La #Turquie, ni par son histoire, ni par sa culture, ni par sa géographie, n'est européenne." #PolMat. Twitter. Erişim adresi: https://twitter.com/RNational_off/status/854232154326413312?t=R3YqWBjxua4ucjxMHFLkVA&s=08
- Rassemblement National [@RNational_off]. (2018a, 11 Temmuz). .@J_Bardella: "L'OTAN sous sa forme actuelle n'a plus de légitimité, la guerre froide est finie. On doit associer la Russie à une organisation qui aurait pour priorité la lutte contre le terrorisme islamiste." Twitter. Erişim adresi: https://twitter.com/RNational_off/status/1017116941536907266
- Rassemblement National [@RNational_off]. (2018b, 10 Mart). .@Stephane_Ravier: « L'histoire c'est avant tout la géographie. Vous aurez beau tourner la carte dans tous les sens : la Turquie restera toujours en dehors de l'Europe !" #CongrèsFN2018. Twitter. Erişim adresi:
- Rassemblement National [@RNational_off]. (2018c, 9 Kasım). Turquie dans l'UE, hausse des taxes, submersion migratoire, insultes aux dirigeants patriotes : le programme du candidat de #Wauquiez nous montre l'Europe que veulent les LR. Aux #Européennes209, le choix de la France dans une Europe des Nations, c'est le RN ! #OnArrive Twitter. Erişim adresi: https://twitter.com/RNational_off/status/1060938508074958849
- Rassemblement National [@RNational_off]. (2019b, 17 Mayıs). Négation de notre identité, complaisance envers la submersion migratoire de notre pays, adhésion de la Turquie à l'UE : voilà la réalité des personnalités qui composent la liste LREM aux #européennes2019 ! Le 26 mai, avec @J_Bardella, faisons leur barrage !! #OnArrive. Twitter. Erişim adresi:
- Rassemblement National [@RNational_off]. (2020, 13 Temmuz). @sebchenu: « La transformation de la basilique Sainte-Sophie en mosquée est une nouvelle provocation insupportable d'Erdogan, qui souhaite l'islamisation de l'Europe. J'aimerais entendre l'Union européenne : va-t-elle enfin se faire respecter ? » #Turquie #ClassiqueMatin. Twitter. Erişim adresi: https://twitter.com/RNational_off/status/1282614500185780225?t=WMCks3miWrDTRJFTAcjDCQ&s=08
- Rassemblement National [@RNational_off]. (2022, 26 Temmuz). "Le monstre technocratique européen ne fonctionne déjà pas à 27, comment pourrait-il fonctionner à 29 ? Chaque élargissement est un affaiblissement !" @LJacobelli interroge le gouvernement sur l'adhésion à l'UE de l'Albanie et de la Macédoine Du Nord #DirectAN #QAG. Twitter. Erişim adresi: https://twitter.com/RNational_off/status/1551927522283212800
- Rassemblement National. (2019a). *Projet - élections Européennes 2019*. Erişim adresi: <https://www.youscribe.com/BookReader/Index/3052499/?documentId=3452650>
- République Français. (1992a). *Déclaration de M. François Mitterrand, président de la République, sur la contribution de la Turquie à l'effort de consolidation de la démocratie et de la paix, sur son adhésion à l'Europe et sur la coopération bilatérale entre les deux pays, Palais de Cankaya le 13 avril 1992*. Erişim adresi: <https://www.vie-publique.fr/discours/127311-francois-mitterrand-13041992-sur-turquie-europe-relation-bilaterale>
- République Français. (1992b). *Conférence de presse conjointe de MM. François Mitterrand, Président de la République, et Turgut Özal, Président de Turquie sur les relations franco-turques, l'élargissement de la CEE et le problème des minorités kurde, macédonienne et chypriote, à Istanbul le 14 avril 1992*. Erişim adresi: <https://www.vie-publique.fr/discours/127333-conference-de-presse-conjointe-de-mm-francois-mitterrand-president-de>
- République Français. (2004). *Déclaration de M. Jean-Marie Le Pen, président du Front National, sur son opposition à l'entrée de la Turquie au sein de l'Union européenne, Strasbourg le 14 décembre 2004*. Erişim adresi: <https://www.vie-publique.fr/discours/145958-declaration-de-m-jean-marie-le-pen-president-du-front-national-sur-so>

- République Français. (2005). *Conférence de presse conjointe de MM. Jacques Chirac, Président de la République, et de M. Silvio Berlusconi, Président du Conseil des ministres de la République italienne, sur les relations franco-italiennes, la situation au Moyen-Orient, l'avenir de la construction européenne et la perspective de l'adhésion de la Turquie à l'Union européenne, à Paris le 4 octobre 2005*. Erişim adresi: <https://www.vie-publique.fr/discours/149180-conference-de-presse-conjointe-de-mm-jacques-chirac-president-de-la-re>
- République Français. (2012). *Programme de Mme Marine Le Pen, candidate du Front national à l'élection présidentielle de 2012, intitulé : "Mon projet, pour la France et les Français", le 14 janvier 2012*. Erişim adresi: <https://www.vie-publique.fr/discours/184668-programme-de-mme-marine-le-pen-candidate-du-front-national-lelection>
- Reuters. (2020, 10 Eylül). La Turquie n'est plus un partenaire en Méditerranée" orientale, dit Macron. Erişim adresi: <https://www.reuters.com/article/france-turquie-macron-idFRKBN2611JJ>
- Rizakis, M. (2023). Battling to dominate the discursive terrain: how Marine Le Pen and Emmanuel Macron have framed terrorist incidents on Twitter. *French Politics*, (23), 47-80. doi: 10.1057/s41253-023-00205-4
- Russian Today. (2016, 13 Nisan). Merkel Agreement with Turkish President Erdogan 'Real Treason' – Marine Le Pen. Erişim adresi: <https://www.rt.com/news/339477-erdogan-treason-le-pen/>
- Stanley, B. (2008). The thin ideology of populism, *Journal of Political Ideologies*, 13(1), 95-110. Doi: 10.1080/13569310701822289
- Stockemer, D. ve Barisione, M. (2017). The 'new' discourse of the Front National under Marine Le Pen: A slight change with a big impact. *European Journal of Communication*, 32(2), 100-115. doi: 10.1177/0267323116680132
- T24. (2017, 11 Nisan). Fransa'da adaylar Türkiye'yi istemiyor. Erişim adresi: <https://t24.com.tr/haber/fransada-adaylar-turkiyeyi-istemiyor,398517>
- Taggart, P. (2000). *Populism*. Buckingham: Open University Press.
- Taggart, P. (2017). Populism in Western Europe. İçinde C.R. Kaltwasser, P. Taggart, P. Ochoa Espejo ve P. Ostiguy (Edt.), *The Oxford Handbook of Populism* (ss. 248-263). Oxford: Oxford University Press.
- Tekin, B.Ç. (2010). *Representations and othering in discourse: The construction of Turkey in the EU context*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company.
- Turhan, E. (2016). Turkey's EU accession process: Do member states matter?. *Journal of Contemporary European Studies*, 24(4), 463-477. doi:10.1080/14782804.2016.1198
- Üstün, Ç. (2020). Türkiye'nin Batılı müttefikleri ile inişli çıkışlı ilişkileri ve siyasi söylem: Tarihsel bir karşılaştırma. İçinde B. Balamir Coşkun ve İ. Rüma (Edt.), *Dış politika analizi: konu, kuram, yöntem* (ss. 147-169). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Verbeek, B. ve Zaslove, A. (2015). The impact of populist radical right parties on foreign policy: The Northern League as a junior coalition partner in the Berlusconi Governments. *European Political Science Review*, 7(4), 525-546. doi:10.1017/S1755773914000319
- Verbeek, B. ve Zaslove, A. (2017). Populism and foreign policy. İçinde C. R. Kaltwasser, P. A. Taggart, P. O. Espejo ve P. Ostiguy (Edt.), *Oxford Handbook of Populism* (ss. 384-405). Oxford: Oxford University Press.
- Vucheva, E. (2008, 24 Haziran). French senators reject Turkish referendum clause. *Euobserver*. Erişim adresi: <https://euobserver.com/eu-political/26381>
- Weyland, K. (2001). Clarifying a contested concept: Populism in the study of Latin American politics. *Comparative Politics*, 34(1), 1-22. doi: 10.2307/422412
- Wojcowski, T. (2020). 'Enemies of the people': Populism and the politics of (in)security. *European Journal of International Security*, 5, 5-24. doi: 10.1017/eis.2019.23
- Zürn, M. (2004). Global Governance and Legitimacy Problems. *Government and Opposition*, 39(2), 260-287. doi:10.1111/j.1477-7053.2004.00123.x

EXTENDED ABSTRACT

Türkiye since the establishment of the Republic has defined its identity in a relation to its desire to be defined as European. Its ambition to be recognised as a European state as well as its adherence to European values have impacted on its Western-oriented foreign policy. In this regard, starting with its membership of the European institutions following the post-Second World War, Türkiye expressed its will to be an associate member of the European Economic Community (EEC) in 1959 and to be a full member to the European Union (EU) in 1987. After being given candidacy status in 1999, Türkiye and the EU started accession negotiations in 2005. Although these steps were regarded as a recognition of its European identity at the time, Türkiye's Europeanness had been opened to discussion in several EU member states within the context of the EU's defining its own identity in the post-Cold War Era. France is one of the EU member states where the discussions on Türkiye's Europeanness are intensely discussed. France enjoys a very special place in Türkiye-EU relations thanks to both its role played during Türkiye's European integration process leading to the possibility of its accession as a full member and its leadership aspirations leading to influence the EU's foreign policy, particularly the enlargement policy. Although France's traditional policy was to support Türkiye's full membership to the EU, this has been interrupted by the discussions focusing on the geographical, historical, cultural, civilizational and religious debates on Türkiye's Europeanness as an

extension of the debates on the EU identity and its borders. Influenced by the negative public opinion with regard to Türkiye's EU membership as well as electoral concerns, France has diverted from its traditional policy and leaned towards other options such as privileged partnership for Türkiye-EU relations. Besides the current official opposition to Türkiye's full EU membership, the rise of populist radical right in France presents new challenges for the EU that strives to construct an identity based on diversity and pluralism as European values. The populist radical right party -National Front until 2018, then National Rally- in France has presented itself as a challenger to the mainstream parties due to its recent electoral success both at the national and European levels. The party is well-known for its placing ethnic nationalism in the form of nativism at the top of their agenda and prioritizing anti-immigration policies. Since the party has projected an exclusionary identity, this also renders the party a challenger of the EU identity. Reflecting its exclusionary tendencies, one of the fundamental issues for the party is immigration. As external issues have become more pertinent at home as a result of globalization and Europeanization, foreign policy has expanded in scope while also becoming more domesticated which renders it open to ideological contestation. A manifestation of the nexus between domestic and foreign policy issues for the populist radical right in France is how the party under the leadership of Marine Le Pen has built their arguments at the centre of loss of national sovereignty due to France's membership to the EU. The description of national sovereignty as in a conflict between "the people" of France and also Europe, and the EU elites is mostly centred on the party's opposition to the EU competence in the area of migration, monetary policy and also enlargement. Enlargement in the case of Türkiye has been portrayed as an issue where the political representatives are depicted as failing the demands of "the people" since "the people" have never been asked at the beginning of Türkiye's inclusion in the integration process. This study is inextricably linked to a growing literature on populist foreign policy and contributes by providing an analysis of the portrayal of Türkiye's EU membership by the populist radical right party National Front/National Rally in France under the leadership of Marine Le Pen. It finds out that political viewpoints of Marine Le Pen and the party on foreign policy represent the populist radical right's "visions of domestic society". In this regard, Türkiye is excluded from the definition of Europe not only with geographical, cultural and historical references, but also with religious references. Laicism is portrayed as a solely Western value that France position itself as a country who embraces it. Therefore, it is seen as incompatible with Türkiye, which is a predominantly Muslim country "outside" Europe. Opposition to Türkiye's EU membership is also grounded within the framework of the economic difficulties that France has been experiencing, and the pre-accession funds Türkiye receives. These arguments are presented as a burden on the EU budget and therefore on "the people" through paying taxes. Immigration is one of the most important agenda of the populist radical right in France, combining the exclusion of Türkiye's EU membership in terms of defining France's identity and who constitutes "the people" as a subject for domestic politics with foreign policy on the grounds of the loss of sovereignty in the form of Euroscepticism due to the EU's competence over national borders. Marine Le Pen and the party portray immigration and immigrants as a threat to France, its nation and identity, and securitize with concepts such as "influx" and "invasion", directly or indirectly confronting Türkiye's EU membership. Thus, the debate on Türkiye's EU membership as a foreign policy issue reflects the National Front/National Rally's vision for its own country and society, depending on its ideological orientation to which populism is articulated. Regardless of whether the populist radical right's possibility to come to power in France, it is possible to predict that it will influence both the public opinion and the mainstream parties, which compete for the votes of the same electorate and gradually shift to populist discourses in their visions of France and Europe, towards putting an end to Türkiye's EU membership.